AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 44-tas | Telefonas Dial 5-1094 | WORCESTER, MASS., 4-tą LAPKRIČIO (NOV.) 1933 M. | Kaina 5 Centai | VOL. XVIII

Lietuvos Lakunai Grįžo iš Kelionės po Pabaltijos Šalis

Du Lietuvos karo lakunai, pulkininkas leit. Inžinierius Gustaitis ir aviacijos majoras Jablonskis buvo išskridę į Latviją, Estiją ir Suomiją. Orlaivis, kuriuo jie skrido, yra Ambo 4, Inžin. Gustaičio išradimo, pagamintas Lietuvos aviacijos dirbtuvėse ir yra pats modernškiausias lėktuvas ne tik Pabaltijos valstybėse, bet ir visoj Europoj. Tai yra žvalgybos lėktuvas, monoplanas su 580 arklių pajėgų anglišku motoru. Greitumu jis pralenkia visus Pabaltijos valstybių kariškus lėktuvus net ir naikintojus. Lėktuvas Ambo 4 yra įsigijęs garso daugely Europos šalių.

Iš Suomijos sostinės, Helsinkio, 610 kilometrų jie perskrido per 2 val. ir 15 minučių. Nuskrisdami iš Kauno ligi Rygos kelionę jiedu padarė per 50 minučių. Rygoj buvo latvių vyriausybės gražiai sutikti ir apdovanojo latvius lakunus Lietuvos aviacijos garbės ženklais — plieno sparnais. Iš Rygos į Taliną (Estijos sostinę) 825 kilometrus jie perskrido per 1 val. ir 15 min., kadangi nuo pusiaukelio užėjo labai blogas oras ir teko gana žemai skristi. Čia buvo apdovanoti Estų aviacijos karininkai garbės ženklais. Iš Talino į Suomiją lakunai nuskrido per 21 minutę. Visur sutikimas buvo labai širdingas. Lakunų kelionės tikslas buvo parodyti Lietuvos išradimo orlaivį ir susipažinti su kaimyninių valstybių aviacija.

Laikas Biznieriams Užsisakyt 1934 Metams Kalendorius

"Amerikos Lietuvio" spaustuvėje yra gražių kalendorių pavyzdžių. Jau tebeliko labai mažai laiko iki šių metų pabaigos. Todel visiem biznieriam k a i p tik dabar laikas užsisakyti kalendorius ateinantiems 1934 metams. Turime lietuviškų vaizdų ir Lietuviškai atspauzdintų kalendorių mėnesių. Kurie biznieriai norėtų, atsiųstumem musų agentą į bile kurį miestą ar prisiųstumem pavyzdžius per paštą. Kreipkitės —

Amerikos Lietuvis, 14 Vernon St., Worcester, Mass. Telefonas Dial 5-1094.

Litvinovas Išvažiavo; Pribus Antradienyn

Paryžius, lapkričio 1. — Sovietų Rusijos užrubežinių reikalų komisaras Litvinovas iš čia išplaukė į Suv. Valstijas Cunard linijos laivu Berengaria iš francuzų uosto Šerbourgo. Jo pagelbininkai yra Ivan A. Dividkovsky, generalis Sovietų užrubežinių reikalų sekretorius ir Konstantin Aumansky, Užrubežinės sovietų spaudos direktorius, kusovietų spaudos direktorius. Jie buvo po priežiura prancuzų slaptosios policijos. Išvažiuojant, Litvinovas atsisakė bent kokius komentarus daryt link businčių derybų Vašingtone. Jis pasiėmė pirmos klasos kambarius ir atskirai rašomui kambariu.

Vašingtonas. — Iš čia sužinoma, kad Litvinovas, Sovietų užrubežinių reikalų komisaras Valstybės Departamento bus patiktas ir piimtas su visais diplomatiniais formalumais ir pagarba. Komisaras sekantį antradienį bus patiktas kvarantinoje per Jmes Clement Dunn ir kitus Valstybės Departamento oficialus.

Tą pačią dieną (lapkričio 7-tą) kaip tik supuola didžiausia visos Rusijos šventė — tai 16-kos metų sukaktuvės nuo bolševikiškos revoliucijos, kame bus paroduojame visoj Sovietų Unijoje. Šiose sukaktuvėse, bus iškelti obalsiai su parašais "Šalin Visokios Japonijos provokacijos iš Tolimų Rytų." Lai gyvuoja Vokietijos komunistų partija". "Lai gyvuoja Raudoni Armiją". Daugiau porcijos darbininkams ir tam panašiai.

Lietuvos Diplomatas Vedė Garsią Daiįninkę

Rugsėjo mėn. 19 d. Berlyne įvyko jungtuvės Lietuvos pasiuntinio Vokietijoj dr. Jurgio Šaulio su garsia dainininke, Berlyno valstybinės operos soliste, itale Mafalda Salvatini. Liudininkas jungtuvėse buvo vokiečių užsienių reikalų ministerijos protokolo šefas grovas Bassewitz ir buv. Brandenburgo provincijos oberprezidentas Mayer ir Lietuvos karo atstovas Berlyne, pulk. Škirpa.

Dr. J. Šaulys ankščiaus buvo Lietuvos atstovu prie Vatikano ir Romoje su savo busimąja žmona susipaž no. Ponia Šaulienė rengiasi savo karjerą, kaipo dainininkės, baigti.

Girdėti, kad p. Šaulienė — Salvatini reng asi išmokti lietuvių kalbą. Gal teks ją išgirsti dainuojant ir Lietuvos operoje. **Tsb**

Čali Čaplin Buvo Patekęs į Žmogvagių Rankas

Holywood. — Iš čia sužinoma, kad Čali Čaplin buvo patekęs į žmogvagių rankas pradžioje rugsėjo ir turėjo užsimokėt 20,000 dolerių parankos. Bet komedijantas apie tai policijai nieko nesakė. Tą dalyką atidengė Teisingumo Departamento agentas, kuris dar pridurė, kad jau 14 krutamų paveikslų žvaigždžių, tik gal kiek menkesnės vertsė negu komedijantas, buvo pavogta ir išduota ant parankos nuo $1500 iki $15,000 dolerių.

Trys žymių žmogvagių paveikslai buvo jau parodyta Čapliui, kuris, sakosi gerai yra įsižiurėjęs. Tačiau pakol kas nieko aiškaus negalima pasakyt. Jo dalykas šio mėnesio pabaigoj bus perduotas Suv. Valstijų senatui del rakietierių tyrinėjimo.

Istorija apie žmogvagius, kurie Čapliną pavogė yra maždaug tokia: Jis nakties laike palydėjo namon mergelę, Pauliną Godard, į Beverly Hill namus, rugsėjo 5-tą. Ir kuomet jis grįžo atgal savo namų link, žmogvagiai jį apspito, persikėlė į savo karą ir nusivežė savo keliais iki ant rytojaus jis per savo tarpininkus pristatė razbaininkams 20,000 dolerių parankos.

Ukrainietis jaunuolis Nužudė Sovietų Konsulą

Lvov, Lenkija. — Nikolaus Lemick's, Ukrainos studentas pašovė Sovietų konsulą Mailovą ir kitą sužeidė. Lemickis pasisakė, kad Mailovą pašovė per klaidą. Teroristų dekretas buvo nušaut M. Holubą, Sovietų konsulą, k a d a n g i pastarasis žiauriai elgiasi su ukrainiečiais gyvenančiais Sovietų Rusijoje.

Vokiečių Mokyklos Užsieny

Lenkijoj — 1218 mokyklų, Klaipėdos krašte — 257 vokiečių mokyklos, Rusijoj — 825, Prancuzijoj, kur vokiečių esą 1.634.000 tėra tik 1 mokykla. Š. Amerikos Valstybėse 12 mil. vokiečių turi tik 7 mokyklas, Pietų Amerikoj — 1092, Afrikoj— 57, Kinijoj 8 ir t.t.

Apžvalgoj apgailestaujama, kad Rytuose vokiečiai vis dėlto per maža turi savo mokyklų. Paklauskime kiek lietuviai turi Rytprusuose mokyklų?

Vietoj Elektros Saulė

Samarkandas, Rusijoj. — Centralinės Azijos Helio-Teknikos institute surasta kaip pagaut ir pakinkyt saulės spindulius del virimo ir kepimo valgių. Su saulinė virtuvę galima išvirt sriubą laike poros valandų, o grikinę košę į 50 minutų. Mokslininkai aiškina, kad tie saulininiai aparatai gali but pritaikyti virtuvėje ir pavaduot elektros sriovę. Dabar liekasi klausimu, kaip aparatas veiks ukanose, kur saulės nėra?

Sušaudė Aukštą Komisarą

Maskva. — Didžiausias buvęs caro laikais šnipas Vladimir Baran, prisiplakė prie komunistų partijos ir dasigavo į aukštą Sovietų valdvietę, dagi prie valstybinio organo "Izvastija", kur vedė kulturos skyrių. Jis Sovietų valdvietėse ištarnavo per 20 metų ir niekas nieko apie jį nežinojo. Nors ir vadinamos komunistų partijos "cistkos" įvykdavo, bet jis vis pasilikdavo "ištikimu" komunistų. Tiktai nelaimė įvyko dabar, kuomet jis buvo pasiųstas už 25 mylių nuo Maskvos atlankyt pabriko darbininkus su komunistų propagandos ir agitacijos reikalais. Jis atvykęs į vietą pradėjo lošt tikro revoliucijonierio rolę ir ragint darbininkus prie komunistinio veikimo. Tačiau tame darbininkų tarpe atsirado vienas, kuris pažino savo sebrą, del kurio teko jam ir šimtams kitų, pamatyt Sibiro speigas.

Ilgai reikalas nesitesė. Buvo pranešta kur reikia ir Baranas pakliuvo po policijos areštų ir buvo sušaudytas. Sakoma, kad yra šimtai tokių šnipų prisiplakusių prie komunistų partijos, kurie pozuoja kaipo tikri komunistai.

Nepaprasta Lėktuvo Katastrofa

Šiomis dienomis lakunas Miliunas pakilo "Foker" tipo kiek padėvėtu lėktuvu virš Kauno, ir 1000 metrų aukštumoje pradėjo daryti mirties kilpas. Besivartant, staiga lužo lėktuvo sparnai ir lėktuvas su lakunu pradėjo kristi lyg akmuo žemyn. Susirinkusieji aerodrome manė, kad lakunas mirties nebeišvengs. Tačiau šis, nukritęs kokius 600 metrų, vargais negalais išsirito iš sėdynės ir iššoko. Parašiutui išsikleidus, vėjas jį užnešė ant medžių, kur jis pakibo, o lėktuvas tuo tarpu atsitrenkė į žemę ir subirėjo į smulkias skeveldras. Miliuną iš medžio išnarpliojo jo draugai. Lėktuvo sparnus vėjas nunešė bent kokį kilometrą į šalį. **Tsb.**

Vyksta Kova su Fordu

Washington. — Tarp NRA administratoriaus Johnsono ir H. Fordo pasireiškė kova. Johnsono pusėje stovi prezidentas Roseveltas, o automobilių gamintojo Fordo — milijonai.

Kova pasireiškė, kada adm. Johnson paskelbė, kad nė vienas vyriausybės departamentas nepirktų Fordo trokų ir automobilių, nes Fordas nenori pasirašyti automobilių pramonės kodo ir nemano pasiduoti vyriausybės kontrolei, kaip to reikalauja pramonės gaivinimo aktas.

Ford Motor Co. savo pareiškime pažymi, kad ši kompanija neperžengia krašto įstatymų, kad jos fabrikuose darbininkai turi geresnes darbo sąlygas, negu kur kitur.

Fordo kompanija administratorių Johnsoną vadina diktatorium, o diktatura yra priešinga krašto įstatymams.

Išsiaiškina, kad Fordo kompanija nepasirašo kodo svarbiausia dėl to, kad apsidrausti nuo darbininkų susiorganizavimo unijon. Fordas yra priešingas savo darbininkų vieningumui. Jis pasiregęs mokėti didelį atlyginimą ir viską daryti, kad tik jo darbininkai nesiorganizuotų.

Washington. — Industrinis administratorius R. Johnson paskelbė, kad Henry Ford nusileukė NRA. ir pranešė Nacionaliam Automobilių Prekybos Butui, kad Fordo kompanija lapkr. 6 ar 7 priduos visas apyskaitas apie algas ir darbo valandos jos dirbtuvėse.

Nors Fordas ir pildys kodeksą, Johnson sako, kad tai nė kiek nepakeičia valdžios nusistatymo neduoti Fordui jokių valdžios užsakymų iki jis savanoriai pasirašys kodeksą. Fordas sutinka pildyti kodeksą galbut tik iš prievartos, nes Johnson prigrumojo, kad jei pasirodys, kad Fordas kodekso nepildo, jis tuojaus bus patrauktas teisman.

Minėjimas Dešimt Metų Sukaktuvių Turkijoje

Minėjimas Dešimt Metų Sukaktuvių Turkijoje. 18 pt.

Istanbul, Turkijoje. — Čia įvyko minėjimas dešimties metų nuo Turkijos republikos įsikurimo. Pabaigoje visų ceremonijų, Turkijos prezidentas Mustapha Kemal paskelbė naują dešimties metų programą. Jis sakė, kad Turkija stovi ir stovės už taiką, bet sako, saugumas turės but pirmoj vietoj. Šiose sukaktuvėse specialiai dalyvavo Sovietų Rusijos atstovybė iš Maskvos.

Karo Muziejus įsigijo Brangių Senienų

Grafienė Čapskienė, Biržėnų dvaro (Šiaulių apskr.) savininkė už mažą atlyginimą perleido Karo Muziejui d'delį ir labai įdomų senoviškų ginklų ir šarvų rinkinį. Kaikurie ginklai siekia VII — X amžių, o kiti yra vėlesnių laikų. Jų tarpe yra dailus, gražiai išpiaustytas ir brangiais akmenimis išpuoštas saidokas. — prietaisas akmenims svaidyti, keli šautuvai, kuriuose paraką uždegdavo titnago ir skiltuvo pagalba, keli dvirankiai ir keli vienarankiai kardai. Šarvai padaryti iš misingio ir tokie sunkus, kad vos ne vos galima pakelti jų vieną dalį. Be pilnų šarvų, rinkiny yra daug šarvų dalių, geležinių šalmų, antkrūčių, antrankių ir pentinų. Visi šarvai išrašyti gražiais raštais ir papuošti herbais. Be to, karo muziejui teko dar septynios alebardos, ir du pučiamieji ragai. Šiuo rinkiniu Karo Muziejaus ginklų skyrius žymiai praturtėjo. — **Tsb.**

Dolerio Vertė Bus Nukirsta iki Kainos Pakils

Washington, D. C. — Jeigu reikalinga sulygint dabartines namines kainas su 1926 metų kainomis, prezidentas Roosevelt yra prisirengęs nukirst dolerį du trečdaliu. Dolerio vertės sumažinimas automotiškai pakeltų kainas.

Sovietų Rusijoj Iš Bado Valgo Lavonus ir Žudo Kudikius

Paskutiniu laiku buvusis Petrapilio universiteto profesorius J. Pučinas, Paryžiaus didžiausiame dienraštyje "M a t i n" spausdina visą eilę laiškų iš SSSR šiaurės Kaukazo gautų, kuriuose a p r a š o m a šiandieninė gyventojų tragiškoji buklė:

"Mes kaltiname Sovietų vyriausybę, — rašo prof. J. Pučinas, už jos pastangas paslėpti nuo užsienio baisiausį badą ir vargą, kuris jau didelę dalį Rusų gyventojų išnaikino. Kad tikrai taip yra, viešai skelbiu ištraukas laiškų, kurių rašytojai yra man gerai pažįstami žmonės. Štai ką jie rašo:

"...Pas mus toks didis badas, kad daugybė žmonių miršta gatvėse ,kurių lavonai baisiai išputę, į kuriuos baisu pažiurėti. Motinos pameta savo vaikučius, palikdamos prie jų raštelius su vardais ir pavardėmis. Daugelis užmuša savo vaikus ir pačios nusižudo"...

"Dideli elgetų pulkai rausiasi išmatų duobėse, ieškodami maisto dalelių. Tie žmonės daugiau panašus į vaikščiojančias mirties šmėklas, negu į žmones"...

"Dažnai kapinėse atkasami lavonai ir valgoma jų mėsa..."

"...žmogienos pardavinėjimas bolševikijoj yra jau paprastas dalykas. Motinos bijosi išleisti mažus vaikus į gatves, bijodamos, kad nepavogtų ir nepapiautų mėsai..."

"...žmogžudystės yra taip pat nuolatinis apsireiškimas..."

Jei ištikrųjų taip yra, tai jau baisesnio dalyko negali but. Bet, kad badas Rusijoje siaučia kaikuriose jos teritorijose, tai irgi niekos nugincyt negali. Tiktai reikia stebėtis iš bolševikiškos spaudos akcijos, kuri tą visą badą šmėklą slepia nuo užsienio, o taip darydama, ji prisideda dar prie didesnio pasunkinimo gyvenimo sąlygų, kurios ir taip jau yra nebepanešamos.

GVARANTUOTA VISIEMS KENČIANTIEMS NUO

Skausmų Pilve
Geso — Rugšties
Nesuvirškinimo, Etc.

Sunkiausios ligos yra lengva išgydyt del PEPSINIC SELTZER arba gražinam pinigus. Butinai nusipirkit bonką šjandien nuo Jusų Vaistininko arba rašykite: —

PEPSINIC SELTZER CO.
Worcester, Mass.

Atminkite Garantiją

(Politiškas Skelbimas)

REMKIT PREZIDENTĄ RUZVELTĄ

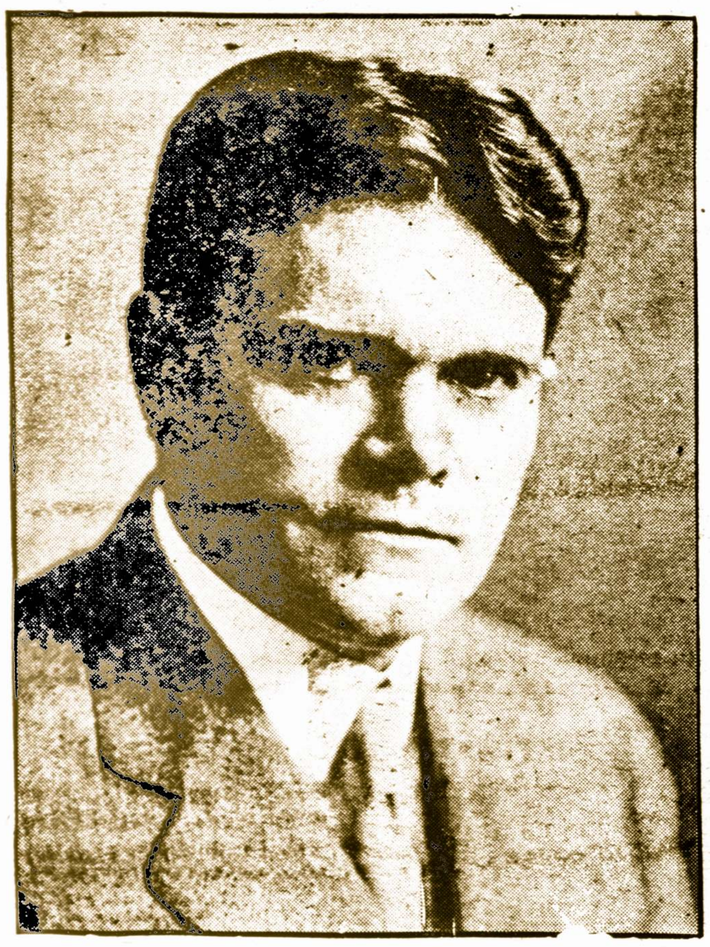

Balsuokite už

MAJORĄ JOHN C. MAHONEY

Ir Visus Demokratų Kandidatus Rinkimuose —

Antradienį — Lapkričio 7-tą, 1933

HAROLD D. DONOHUE
6 HARRISON ST.

POLITIŠKAS SKELBIMAS POLITIŠKAS SKELBIMAS

VICTOR HILLMAN
Į Generalio Aldermano vietą

RUSSELL ANDERSON
Į Generalį Mokyklos Komitetą

HENRY O. TILTON
— Į Majoro Vietą

PILIEČIAI!

Iš Priežasties Pakeitimo Distriktų (pamainymo kvartalo ribų) šieji rinkimai nuspręs KAS valdo jusų miestą per daugel metų, kurie ateina.

Pakilkite i r Apsaugokite Savo teisių geram Valdymui

Balsuokit už Tilton, Hillman, Anderson ir Jusų Pačių Republikonų Partijos Kvartalo Kandidatus

Jacob A. Goldberg, 4 Guild Road
Chairman Republican City Committee

LIETUVIAI AMERIKOJ

Chicago, Illinois

RINKLIAVA DARIAUS-GIRĖNO PAMINKLUI CHICAGOJ

Dariaus-Girėno paminklo statymo komitetas spalių m. 28 d. surengė viešą rinkliavą Chicagos miestę šio paminklo naudai. Nors labai sunku buvo gauti formalus valdžios leidimas tam reikalui, bet komitetas uoliai rupinosi tuo dalyku ir laimėjo. Miesto majoras leido tą rinkliavą daryti devyniolikoje ward'ų (iš 50 ward'ų), tai yra, tik lietuvių gyvenamuose rajonuose ir gretimose vietose. Bet ir tam didžiuliam plotui reikėjo pastatyti labai daug aukų rinkėjų.

Tam milžiniškam kilniam darbui paminklo statymo komitetas suorganizavo Chicagos miesto lietuvių kolonijose pagelbinius rinkliavos komitetus. Visuomenė per spaudą ir per radiją buvo kviečiama paremti tą rinkliavą. Į talką vieninigai stojo katalikai, tautininkai, sandariečiai ir liet. parapijų mokyklų vyresnės mokinės, o taip pat atskiri veikėjai ir veikėjos.

Spalių m. 28 d., šeštadienį, nuo 6 val. ryto į gatves rinkliavai skirtuose rajonuose išėjo apie 700 lietuvaičių aukų rinkti su dežutėmis. Apie 100 automobilių patarnavo jų reikalams. Vyriausias "štabas" buvo "Draugo" redakcijoje, kur rinkliavos reikalus tvarkė paminklo stat. komiteto kai kurie nariai ir fondo 3 globėjai. Įvairiausiais reikalais redakcijos telefonai nuolat veikė ir automobiliai švaitėsi į įvairius tolimus rinkliavos rajonus. Ta buvo didis, gyvas, įtemptas, bet kilnus darbas: keli šimtai musų patriotų ir patriočių be jokio atlyginimo darbavosi ištisą dieną, kad tik išaugtų paminklas dviem musų didvyriams, Atlantiko nugalėtojams. Čikagiečiai parodė savo pagarbą ir dėkingumą tiems didvyriams ne žodžiais, bet energingu darbu. Dėja, iš lietuvių tarpo atsirado net nemaža "revoliucijonierių", kurie gatvėje nesidrovėjo pareikšti savo panieką Dariui ir Girėnui ir atsisakė duot nors centinę aukelę! Aukas rinko net kelios latvaitės, kurioms keli toki musų tautos išgamos drįso atsisakyti ir dar pareikšti savo negerbimą lakunų. Tos latvaitės tokius niekšus sugėdino. Štai, kokių nekulturingų asmenų dar yra tarp lietuviškai kalbančių amerikiečių!

Bet nežiurint to daugiau kaip 40.000 žmonių davė mažesnę ar didesnę aukelę Dariaus-Girėno paminklui. Rinkliavos dieną aukų surinkta kiek daugiau kaip 2,500 dol. Tikslesnių žinių apie tą milžinišą darbą ir jo pasekmes bus patiekta vėliau.

Tuo budu paminklui statyti fonde jau yra apie 4,000 dol. Graži ir sėkminga pradžia. Bet tai tik Chicagos lietuvių patriotų aukos. Ir kitos kolonijos prisideda prie to kilnaus darbo. Tai visa rodo, kad paminklas Chicagoj tikrai pagelbs Dariaus ir Girėno žygį ir įamžins juos. Tik čia reikalinga visos Amerikos lietuvių visuomenės parama.

P. Jurgėla

Hartford, Conn.

KĄ VEIKIA VVS SKYRIUS

Vietos VVS. skyriaus nariai pastarame susirinkime išrinko dvi komisijas: viena jų rupinsis surengimu gražų vakarą, kita — surengimu vajaus platinimui Vilniaus pasų ir ženklelių ir užrašinės VVS. organą — žurnalą "Musų Vilnius". Spalio 19 dieną vakare pas pp. Žalionius abi komisijos turėjo bendrą posėdį. Komisijos narė gerb. p. Žalionienė paruošė arbatelę ir užkandžius, tatai, prie arbatėlės ir užkandžių, gražioje nuotaikoje vilniečiai svarstė veikimo planus.

Į posėdį atsilankė gerb. p-lės Povilaitytė, J. Penkauskaitė, p. J. Bernotas, S. B. Pikturna ir V. M. Čekanauskas, pastarasis pirmsėdžiavo. Nutarė surengti vakarą pradžioje sausio mėn., 1934 m. Numatytus kalbėtojus rekomenduos VVS. skyriaus nariams pasirinkti; taipgi į programą nutarta pakviesti vietos dainininkus ir dainininkes, kurie atliks koncertinę programo dalį. Šalia to nutarta suvaidinti komediją "Jaunystės Karštis". Tai gražus veikalas, kuris Hartforde dar nebuvo vaidintas.

VAJUS PRASIDĖS GRUODŽIO MĖNESY

Vilniaus pasų ir ženklelių platinimo vajaus talkon nutarta pakviesti keletą lietuvaičių ir jaunų vyrų, kurie laisvu laiku vakarais aplankys lietuvių namus paskirtose miesto sekcijose platinimui Vilniaus pasų ir ženklelių bei "Musų Vilniaus" žurnalo. Vajus prasidės su 1-ma diena gruodžio mėnesy ir baigsis vasario 16 d. 1934 metais.

Vietos VVS. skyrius yra pirmutinis galima sakyti Amerikoje; taipgi, kapitalo kėlime stovi bene tik antroje vietoje. Sekantį metą žada užimti pirmą vietą. Reiškia, hartfordiečiai konkuruos su milžiniškos Piladelphijos VVS. skyriaus nariais; gerų norų netruksta, vienok konkurencija bus nelengva, nes Philadelphia, tai ne Hartfordas. "Well, we shall see who's going to be first!"

Gerb. p. A. Žalionienė, svečius, bendradarbius maloniai pavaišinus, ragino pastatyti Hartfordą į pirmą vietą Amerikoje. Jei daugiau tokių veikėjų Hartfordo VVS skyriui butų kaip p. Žalionienė, "sure thing", hartfordiečiai butų pirmieji.

S. B. Pikturna

Meriden, Conn.

AVIACIJOS DIENA CONN. VALSTIJOJE

Jau buvo rašyta, jog Aviacijos Diena įvyks lapkričio 19-tą, bet jau galutinai, aplinkybėms susidėjus, įvyksta lapkričio 12 d. Meriden Airport, Meriden, Conn. Programas prasideda 12 val ir tęsis iki sutems. Dalyvauja visi Conn. lietuviai, taipgi ir iš apielinkių valstijų (New York ,N. J., Mass.) užprašoma, nes tai šiais metais jau paskutinis toks žymus ir istoriškas parengimas. Dalyvauja su lakunu J. Janušausku, kiti žymus lakunai; F. J. Bagočius ir kiti kalbėtojai. Dėlei laiko stokos ir kad laikraštyj vietą sutaupinti programos čia nekartoju. Atvažiuokite visi, tai pamatysite ir persitikrinsite, kad tai verta pamatyti ir paremti šią Aviacijos Dieną Amerikos lietuvių ir sykiu (ir svarbiausia) Lietuvos naudai. Ne visi lietuviai turi automobilius, tai geriausia susidėjus organizuotai nusisamdyti autobusus. Įžanga į Meriden Airport, į Lietuvių Aviacijos Dieną, 25 centai, vaikams iki 12 metų dykai.

Taigi, visi lietuviai lapkriio 12 dą į Meriden Airport, į Lietuvių Aviacijos Dieną.

Pasarga: Jei lapkričio 12-tą lytų, tai visas parengimas įvyksta Šv. Juozapo Auditorijoj, 29 John-St., Waterbury, Conn.

J. Sekys

Albany, N. Y.

ALBANY LIETUVIAI NESNAUDŽIA

Spalio 21-mą dieną Amerikos Lietuvių Piliečių Kliubas surengė politikierių balių. Čia atsilankė aukštos rušies politikieriai ir jie buvo tinkamai priimti. Žinoma, kliubo pirmininkas visą formalumą atlieka, ir už ką Albany lietuviai gavo didelį kreditą.

Netikėti svečiai buvo J. Januškevičius, Jr., SLA. iždo globėjas su savo tėveliais ir sesutėm, kurie atvyko į kliubo balių ir buvo priimti kaipo garbės nariai. Gerb. svetys pasakė trumpą prakalbėlę apie Lietuvą, nes jisai tik-ka parvyko iš Lietuvos ir parsivežė nufilmuotas musų lakunų — didvyrių Dariaus ir Girėno laidotuves Kaune ir jisai papasakojo ką Lietuvoje matė savo akimis. O paskui svečiai buvo priimti ir pavaišinti pas p. Pauliną Adomaitienę.

Kiek patyriau, kad Albany lietuviai bendrai rengs garsiakalbius, gyvus paveikslus. Žinoma, čia praeitą metą buvo surengus krutamus paveikslus SLA. 235 kp. ir gerb. p. Januškevičius juos rodė, ir taipgi tinkamai išaiškino SLA. tikslą.

Amerikos lietuvių piliečių klubas turi visuomet geras pasekmes iš savo darbuotės. Ypatingai šiuo metu gyvai pradėjo veikti kaip politikoje taip ir kituose tautos reikaluose.

Albanietis

FUTBOLININKAS

Sid Gillman, Ohio universiteto futbolo komandos narys, yra ekspertas ir užpuol me ir apgini-me.

Hartford, Conn.

Operete "Lietuvaitė" puikiai suvaidinta.. Spektatorių apie 400, vis. užganėdinti.

Vietos lietuvių parapijos Šv. Cicilijos choras 29 d. spalio, mokyklas salėj perstatė operetę "Lietuvaitę". Tai puikus choralinis scenišas veikalas, gerai suvaidintas. Garbė chorvėdžiui gerb. V. Burduliui, kurio pastangomis ir direkcija Operetė "Lietuvaitė" paliko gražų įspudį musų publikoje. Reikia pasakyti, kad Operetė "Lietuvaitė" musų biednai scenai labai pritaikinta, autoriui operetės p. Steponaičiui priklauso garbė už tai. Taipgi, operetė "Lietuvaitė" įturtinta gražia, lengva muzika gerb. Kompozitoriaus Žilevičiaus, žavėte žavėjo publiką. Žodžiu, vaidinimas, choristų, solistų ir duetistų dainos išėjo labai gerai. Tai pirmu kartu musų choristai pasirodė žymesniam veikale taip harmoningai ir gražiai. To priežastis bene bus tame, kad choras savo narių skaičium padidėjęs, turi geresnių balsų ir talentingų dainininkių bei dainininkų, gerai prasilavinusių. Už tai garbė choristams ir jųjų vadui p. Burduliui.

OPERETĖS TURINIS:

Operetės "Lietuvaitės" turinis sudaro gražią lietuvių šeimos bei kaimynų gyvenimo prietikių suburimą, kurioje vaizduojama romansas lietuvių šeimoje, žodžiu išsivysto jame melodrama ir muzikališkos komedijos skonis, kas žavi spektatorių tėmijant lošimą.

Vaidinimas įvyko liet. parapijos mokyklos salėj, prie naujai įrengtų scenerijų. Pirmame akte vaizduojamas svečių laukimo momentas, dalyvauja šeimos nariai, taipgi svečiai (choras). Vadovaujamose rolėse vaidina Kulbienė, šeimininkė ir Banaitienė, šeimininkės artimą ir Tarškus. Svečiams pribuvus prasideda linksmybė, juos sutinka šeimos žvaiždė, Kulbienės dukrelė, Alenutė. Neužilgo pribuna Alenutės meilužis, jaunas gražus kavalierius Ignas, kaipo garbės svečias. Gerdami ir valgydami svečiai (choristai) puikiai linksmindamiesi sudainavo gražiai, pašoko suktinį.

Žodžiu, operetės "Lietuvaitės" turinis perdėm gyvai romansu, klasta, paremtas, bet baigiasi melodramatiškai. Drama įeina trečiame akte, kur klastingas žygis, pasiekia krizį. Pasitaiko taip: Alenutė antru kartu susitinka savo buvusį mylimą Ignotą, staiga ji atsisako ištekėti už jai labai peršamo girtuoklėlio Adomuko. Tad klasta, prigavingos intrygos išsiaiškino, baigiasi vaidinimas ekstazijoj; Alenutė, ta gražuolė lietuvaitė pasižada ištekėti už inteligento Ignoto, atsisako tekėti už amžino palaiduno Adomuko. Žodžiu, plotas veikalo reališkai atvaizduoja amerikiečių liet. gyvenime įvykusius atsitikimus, parodo reališką lietuvių gyvenimą, charaktarizuoja jaunos poros, jaunos lietuvaitės prasčiokėlės pergyventas ekstaizos ir liudėsio valandas.

VADOVAUJAMOSE ROLĖSE VAIDINO ŠIE ASMENYS;

Alenutės, p. Alice Šimanskienė, jauna graži ir gerą sopraną balsą turinti solistė, puikiai vaidino, solo bei duetuose savo užduotį atliko. Jos mylimojo Ignoto, ideališko inteligento rolę vaidino p. Edvardas Mančiunas, Jr., gražiai, kaipo neblogas baritonas solistas ir dramoje lošėjas savo užduotį puikiai atliko. Romanso rolę lošti sunku, tačiau p. Mančiunas pasirodė neblogu romantistu. Nastutės rolę vaidino p-lė Alena Vaitekunaitė, vaidinime ir duetuose puikiai pasirodė. Lošdama Alenutės draugės rolę, p-lė Alena Vaitekunaitė ir p. Alice Šimanskienė sudainavo pora duetų: "Padainuosim dainužę auksinę" ir "Gaila jaunystės dienelių" labai puikiai. Kulbienės rolei vaidino p-lė Ona Sukadolskaitė, Banaitienės rolei, p-le Ona Bacevičiutė, abi puikiai vaidino ir duetus gražiai sudainavo.

KOMIKAI GERAI PUBLIKĄ PRIJUOKINO

Gerb. p. Mikas Kripas, Taršskaus rolę vaidino, St. Zavadskas, Adomuko ir p. J. Gauba, žydo; šie trįs komikai puikiai atsižymėjo, publikai bene labiausia patiko, nes jie juokų pridarė tiek, kad tuliems ir šonus skaudėjo besijuokiant. Visi trįs buvo savo rolėse typiški ir nudavimuose naturališki. Adomukas — p. Zavadskas ir žydas — p. Gauba, puikiai pasirodė kaipo solistai. Žodžiu, visi vadovaujamose rolėse savo užduotis atliko labai gerai. Rašėjas šių žodžių, yra matęs keleta operečių vaidinimus kitų chorų, bet gi Cicilijos choristų pasirodymas operetėje "Lietuvaitė" palyginant su kitų chorų panašiais vaidinimais, galima sakyt, stovi kur kas aukščiu. Dainavimas harmoningas, lošime naturališkumas ir typų pritaikymas kiekvienai rolei labai praktiškas. Todel nenuostabu, kad vaidinimas gerai pavyko. Solistai gavo gausius aplodismentus, tuli buvo iššaukti pakartoti. Taipgi šokiai ir duetai išėjo laba gerai. Šokiuose dalyvavo vadovaujamose rolėse pp. J. Smitkus ir M. Kripas, p-lės Marytė Kėdytė ir Ona Sukodalskaitė. Pianu akompanavo p. V. Burdulis.

Publikos buvo apie 400 žmonių, visi-išsinešė gerą įspudį. Šis Šv. Cicilijos choro pasirodymas scenoje, bene bus pirmas toks pažymėtinas. Yra viltis, kad ateityje musų choristai parengs ir daugiau panašių scenišku perstatymų.

Spektatorius

Komunistų Veikimas Lietuvoj visiškai silpnas

Ekonominei buklei pasunkėjus, sąlygos komunistiniam veikimui pagerėjo. Nežiurint tačiau to, komunistinis judėjimas Lietuvoje paskutinių laikų pasidarė visiškai nežymus. Rusijos komunistų partija, turėdama ekonominę buklę galvoje, dėjo pastangų komunistinį veikimą pagyvinti, tačiau tos pastangos nedavė net menkiausių rezultatų.

Komunistai, pagal įsakymą iš Maskvos, stengiasi įsibrauti į darbininkų sluoksnius. Tačiau Lietuvos darbininkai į viską žiuri labai šaltai, su nepasitikėjimu ir Kominterno agentams suvilioti nesiduoda. Mat, Lietuvos žmonės komunistų šeimininkavimą gerai pažįsta.

Komunistų partijos vadovybė mėgsta pasigirti ir veikimą visuomet išpučia, kaip muilo burbulą. Jeigu girdėtis, kad kur įvyko mitingas ir išneštos tokios tai ar tokios rezoliucijos, tai tikrumoje buta tenai dviejų ar trijų komunistėlių slapto-susitikimo, kuriame turėta drąsos kalbėti visų darbininkų vardu.

Lietuvos komunistai savistoviai beveik nieko nedaro. Visas jų veikimas eina pagal įsakymus iš Rusijos. Kaip vieną iš paskutinių tenka čia suminėti įsakymą padidinti Lietuvoje komunistų skaičių nors ligi dviejų tukstančių. Tuo tarpu Lietuvoje yra komunistų tik keli šimtai. Kominternas iš Lietuvos komunistų reikalauja visais budais brautis į legales organizacijas bei profesines sąjungas (komunistų partija Liet. yra uždrausta), stengtis paimti į savo rankas organizacijų vadovybę ir jas išardyti. Be to, ragina kelti darbininkų nepasitikėjimą darbdaviais, organizuoti streikus, kurstyti bedarbius prieš vyriausybę ir t.t.

Ankščiau Lietuvos komunistai savo veikimui gaudavo iš Maskvos kas mėnesį po 3.500 — 4.000 litų. Atskiriems darbams gaudavo dažnai pašalpų po 10.000 litų ir daugiau. Veikimui neduodant rezultatų, šiemet Maskva subsidijas sumažino visais 50 nuošimčių. Be šio nepasisekimo, Lietuvos komunistus ištiko dar ir kitas. Tai Vokietijos komunistų partijos likvidavimas. Ankščiau Lietuvos komunistai Vokietijoje turėjo antrą savo centrą, ypač spaudos srityje. Jie Vokietijoje spausdino visus periodinius spausdinius ir tukstančiais egzempliorių gabeno kontrabandos budu Lietuvon. Paštą, korespondenciją ir visus kitus ryšius su Kominternu Lietuvos komunistai palaikydavo per Vokietiją. Visi besislepią nuo arešto ir teismų Lietuvos komunistai Vokietijoje rasdavo prieglaudą. Uždarius Vokietijoj komunistų partiją, Lietuvos komunistai liko visai be literaturos. Pačioje Lietuvoje komunistai spausdina tiktai nedidelius kiekius agitacinių lapelių ir informacino turinio buletenių, ir dažniausia lietuvių, žydų ir rusų kalba.

Lietuvos komunistai yra daugiausia žydai bedarbiai, darbininkai, amatininkai, krautuvių tarnautojai ir visiškai mažas nuošimtis fabrikų darbininkų. Rimtų darbininkų, turinčių nuolatinį pastovų darbą, komunistams mažai tepriklauso. Komunistų sąstatas tautybės atžvilgiu teks: apie 75% žydai ir 25% kitų tautybių. Žydų tautybės kompartijos nariai yra neramiausias elementas, nes iš sulaikytų skaičiaus demonstracijų metų jų buna apie 90 nuošimčių. Dauguma komunistų yra menko išsilavinimo žmonės. Numatyti į vadovybę asmens siunčiami į SSSR, kur praeina specialius 6 — 8 mėnesių agitacinius kursus. O iš ten grįžta daugumoj su svetimomis pavardėmis bei padirbtais pasais. Instruktoriai ir vadovaujantieji asmens gyvena be užsiėmimo ir yra išlaikomi Kominterno lėšomis. Jie gauna nuo 300 iki 400 litų mėnesiui. — Tsb.

Buk Sveikas

Rašo Dr. Kazmieras S. Michalski
15 Vernon Street Worcester, Mass.

PLAUČIŲ UŽDEGIMAS ARBA PNEUMONIA

Šiandien, plaučių uždegimas yra rimčiausia aštriai dimpama liga, su kuria gydytojai sutinka, ji pralenkia ir džiovą kaipo mirties priežastim. Plaučių uždegimo liga staiga užpuola ir greitai užmuša.

Plaučių uždegimo priežastys: Gali paeiti nuo kataro ar gerklinių išsišakojimų kataro nusitęsimo žemyn; arba gali sekti po staigaus šalčio; staigių permainų nuo karščio į šaltį, arba gali sekti po ligų kaip tymų arba kokliušo. Taipgi gali paeiti nuo širdies ligų; pavieniai su mažai gyvumo, alkaholikai, nusilpnėję žmonės, arba sergantieji škrofula ar rakitu lengvai apserga plaučių uždegimu. Erzinančioji priežastis yra mikroorganizmas arba organimų grupė. Paprasta padėtis yra bendras užkrėtimas.

Aštrios plaučių uždegimo ligos ženklai: ligos užpuolimas prasideda su laipsniškai kylančia temperatura, su greitu, negiliu ir sunkiu kvėpavimu, kaip matyt iš plačiai išsiskėtusių šnervių ir krutinės gilumos. Įkvėpavimas yra trumpas ir netobulas, iškvėpavimas ilgas ir su triukšmu; kosėjimas yra trumpas, sausas, kirstantis ir skaudantis, greitai seka daugiau ar mažiau gausios gleivėtos — puliuotos seilės arba sumaišytos su krauju, atrodančios kaip slyvų skystimas ar raudonos plytos spalvos; šlapimas buna tamsios spalvos ir kuno paviršius apdengtas prakaitu. Liga gali but mirtinga į kelias dienas arba ligonis gali išgyt po gydytojo geros priežuros į 10 ar 11 dienų.

Bendrai buvo manyta, kad daug žmonių duoda prieglaudą šiems organizmams (pneumococcus) burnoje ir gerklėje ir tokiu budu gemalėliai visuomet yra prisirengę užpult žmogų kurs tampa nusilpnėjęs arba tuos, kurie kenčia gerklės ar nosies užkrėtimu. Nėra abejonės, kad abelnai žmogaus atsparumo nusilpnėjimas lošia svarbią rolę šios ligos išsivystyme. Neseniai buvo padaryta tyrinėjimai apie įvairių typų mikroorganizmų buvimą, iš kurių gali išsivystyt plaučių uždegimo liga normališkų žmonių gerklėse, kurie neturi nieko bendro su tais, kurie serga siąja liga. Iš šių tyrinėjimų tikrai sužinota, kad tie gemalėliai, kurie išvysto plaučių uždegimo ligą praktiškai niekuomet nesiranda, tiktai aplink žmones sergančius šiaja liga arba nešiotojų apylinkėje.

Todel, atrodo patartina, nuo šio laiko ateity, kad kiekvienas plaučių susirgimas ar privatiškame name ar ligoninėje butų laikomas kaipo ligos išsiplatinimo fokusas. Tos pačios priemonės apsaugoti kitus nuo užsikretimo turėtų buti vartojamos, kokios buvo rastos tikrai pasisekusios sustabdyme kitų limpamų ligų.

Apsaugojimui kitų nuo šios ligos reiškia: ligonį laikyt nuošaliai kitų, kuo daugiausia galima; padėt vis nosines su seilėmis specialiuose dėžutėse; reikia viską ką tik ligonis liečia — paklodes, nosines ir kitus daiktus, sterilizuot ir dizinfektuoti. Ligonio kambarys turi but laikomas švariai, įleist užtektinai saulės, šviežio oro, bet ne oro traukimų, visiškas proto ir kuno pasilsėjimas. Reikia vengt tų, kurie simpatizuoja. Ligonis turi but verstas nuo vienos gulėjimo pozicijos į kitą, kas yra lygiai tiek svarbu kaip miegas ir rami širdis, kuri turi dirbt labai sunkiai. Kas link valgio ir vaistų, gydytojas kurs atsilankys, paaiškins.

KALĖDOMS Į LIETUVĄ

Gruodžio 16 d. populiariška Lloyd greituoju laivu Europa, iš New Yorko išvažiuoja grupė linksmų keliauninkų, kurie džiaugiasi, kad Kalėdų Šventėms jie bus su savais artymais žmonėmis.

North German Lloyd pasirupino, kad jų kelionė butų linksma, smagi, nes ekskursantai turės kompetentišką vadovą Mr. John Wohlmuth asmenyje. Mr. Wohlmuth yra New Yorke skyriuje trečios klasės vedėjas, ir žinoma, jis teiks visokią keleiviams pagelbą ir patarnavimą.

Be to, ekskursijos dalyviai galės naudotis visais Europa laivo patogumais ir labai kompetentišku tarnautojų patarnavimu.

Maistas laive geras, įvairus ir sveikas. Be to, jo bus užtektinai.

Po smagios kelionės per juras Bremenhavene keleivių lauks specialis traukinys, kuris užtikrina greitą nuvažiavimą į Lietuvą.

Visi, kurie nori šiais metais praleisti Kalėdas Lietuvoje su savo giminėms ir pažįstamais, gali tą padaryti labai lengvai, užsirezervuodami šiai ekskursijai vietas iš anksto per vietinius agentus arba tiesiog per North German Lloyd skyrius.

Į LIETUVĄ

Reguliariai Išplaukimai
Smagi Kelionė
Žemos Kainos

DU KALĖDŲ ŠVENČIŲ IŠPLAUKIMAI:
"United States" .. Lapkričio 25
"Frederik VIII" .. Gruodžio 9

Išplaukimų sąrašą 1934 metams, kainas ir kitas informacijas suteikia agentai arba ofisas

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE
248 Washington St. — Boston

7 DIENOMIS Į LIETUVĄ

POPULIARIAIS, GREITAIS LAIVAIS

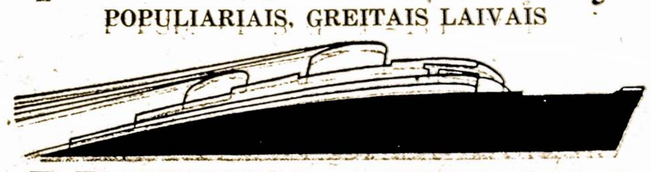

BREMEN • EUROPA

Specialiai traukiniai stovinti šalimais garlaivio Bremerhavene, užtikrina labai patogią kelionę į LIETUVĄ

GREIČIAUSIAS KELIAS Į TĖVYNĘ

Informacijų klauskite pas vietinius agentus, arba

NORTH GERMAN LLOYD
252 BOYLSTON ST., BOSTON

V. M. ČEKANAUSKAS

NUSIGINKLAVIMAS AR NAUJAS KARAS

Tautų Lyga pasiekė moralinio bankruto laipsnį. Europos tautų taikai pavojus neišvengiamas

Jau pasibaigė nusiginklavimo konferencija Ženevoje. Pabaiga nusiginklavimo konferencijos labai nemaloni. Anglai ir francuzai dar bando nusiginklavimo problemą palaikyti Tautų Lygos agendoj, tačiau jie žino, kad jų bandymas buvo ligi šiol ir dabar yra veidmainingas. Per pastarus bent 4 metus daug kalbėta apie nusiginklavimą, bet nieko nepadaryta. Anglai ir francuzai bei jų talkininkai visu laiku ginklavosi apie nusiginklavimą kalbėdami. Japonai suprasdami anglų ir francuzų politiką, turėdami progą neoficialiu karo budu pagrobti Mandžuriją ir kitas Kinijai priklausomas provincijas, savo tikslą atsiekė nepaisydami Tautų Lygos dviveidės politikos. O pagaliaus pasitraukė iš Tautų Lygos.

Dabar Vokietija, kuri ilgai kentė ir toleravo dviveidę anglų ir francuzų politiką belaukdama nusiginklavimo, p a r e i š k ė kad jeigu anglai ir francuzai bei jų talkininkai nenusiginkluoja ir nesutinka leisti vokiečiams ginkluotis, jie pasitraukia iš nusiginklavimo konferencijos ir sykiu iš Tautų Lygos. Neužilgo matysime gal ir kitas tautas išstojančias iš Tautų Lygos. Tai paseka dviveidės politikos. Tautų Lygos moralinis bankrutas pagamino situaciją Europai nei kiek negeresnę kaip kad buvo 1913 ir 1914 metais.

EUROPA IŠVAKARĖSE NAUJO KARO

Politiška padėtis Europoje dabar labai įtempta. Kiekvienoj šaly jaučiamas naujo karo pavojus. Henry Morgenthau, buvęs Suvienytų Valstijų Ambasadorium Vokietijoj ir Turkijoj, 8 d. spalio per dienraštį "New York American" pareiškė, kad Europoje karas neišvengiamas. Jo nuomone, naujas karas Europoje įvyks sekantį 1934 metą. Jis nurodo, kad karo nei viena Europos šalis nenori, bet ir pastangų nerodo karo pavojų pašalinti. Nors valstybių diplomatai kalba apie nusiginklavimą jų šalys sparčiai ginkluojas stato tvirtoves, daro prisirengimus prie naujo karo. Dabartinė Europos kraštų nuotaika labai karinga. Europos valstybių tarptautinė politika paremta ant Gen. štabų strategos, diplomatiškų veidmainysčių. Tokia padėtis gero nežada, gręsia pavojus Europos taikai.

Bet ne tik p. Morgenthau permato naujo karo pavojų. Kiekvienas Europos politiką sekąs žmogus numano: kad Europos kraštų taikai pavojus didelis, kad naujas karas neišvengiamas delto, kad karinės konvencijos, seniau padarytos tulų valstybių, dabar atnaujintos; kad ekonominė Londone įvykusi konferencija, nusiginklavimo konferencija Genevoje trečiu kartu įvykinta nepavyko; kad Tautų Lygos išduotos įvairios sutartys ir paktai buvo tiktai farsas, kad tų sutarčių ir paktų nepildo nei viena iš didžiulių valstybių. Paskutinis keturių valstybių paktas, kurį pasirašė Anglija, Italija, Vokietija ir Francuzija, tai buvo tiktai pakartojimas hipokritinės politikos del nuramninimo Europos masių. Šie visi įvykiai sudaro netaikingą Europai pagrindą, kurį gali užsibaigt naujo karo pavojum.

GEN. LUDENDORFFO PRANAŠAVIMAS

Man prisimena žymaus Prusijos junkerio, Gen. Ludendorffo pranašavimas dar anais laikais, kada žymus Vokietijos liberalas Dr. Stressmann, budamas užsienio reikalų Ministeriu, dėjo pastangas suderinti Vokietiją su Anglija ir Francija ir taikingu budu išrišti politiškas ir ekonomiškas šių šalių problemas. Tuo laiku viso pasaulio visuomenė manė, kad Europos valstybės po vadovyste Dr. Stressmano, Briando ir MacDonaldo išlygins visus nesusipratimus, kylančius iš pereito pasaulinio karo ir Versalio taikos sutarties. Bet žymus Prusijos karo strategos žinovas ir politinis kritikas Gen. Ludendorffas pasakė, kad Tautų Lyga, anksčiau ar vėliau susidemoralizuos, k a d Europos tautų santykiai nepagerės, kad didžiulės v a l s t y b ė s, išdavusius eilę sutarčių ir paktų taiką Europoje palaikyti, tuos paktus ir tas sutartis aiškins kaip joms patiks, duotus pažadus nepildys ir t.t. Tie Gen. Ludendorffo pranašavimai dabar jau išsipildė.

Toliau, Gen. Ludendorffas sakė, kad Tautų Lyga buvo ir paliks tarptautinės politikos intrygų centras, kad Tautų Lyga tai farsas, kad ji anksčiau ar vėliau susilauks moralinio bankruto, kad šalys viena po kitos pasitrauks iš Tautų Lygos. Tie pranašavimai dabar jau pildosi. Taipgi, Gen. Ludendorffas pranašavo, kad Europoje 1934 metais bus karas. Tąsyk visi diplomatai, politikos derigentai juokėsi iš tokių jo pranašysčių, bet dabar jau patys kalba apie naujo karo pavojų. Tuli jų jau sako, kad sekantį metą, o ne vėliau kaip 1936 m. Europoje įvyks nauja katastrofa, kas reiškia, kad Europa eina prie naujo karo. Kur tas karas prasidės, anot p. Henry Morgenthau, niekas nežinom, tačiau nepaisant kur karo pradžia bus: Reino ar lenkiško koridoriaus srity, visivena į tą karą bus įvelta daugybė valstybių, tas karas galės but dar aršesnis negu pereitas buvo.

Gen. Ludendorffas savo pranašavime nurodė, kad naujas karas sunaikins Vokietiją, nes ji bus karo laukas visų Europos šalių. Jis savo pranašavimą parėmė tuo, kad Vokietija nuginkluota, jos oponentai apsiginklavę nuo ausų ligi batų padų, tai viena. Antra, kad Vokietija bus izoliuota, jos oponentai budami susirišę karišk omis konvencijomis, galės lengvai sunaikinti Vokietiją. Dabar panaši padėtis yra. Vokietija izoliuota, jos ekonominė padėtis negeriausia, vokiečiai dvasioje šiandieną karingi, tačiau nemažiau karingais yra ir francuzai, lenkai, čekai ir anglai. O Rusija nuo Vokietijos nutolo, nutraukė ryšius su Hitleristais. Kyla klausimas ar Italija bus palanki Vokietijai? Jeigu Italija paliktų neitrališka. Vengrija, kuri palanki vokiečiams, nestotu į vokiečių pusę, tai kas lieka Vokietijai? Aišku, ji viena turėtų atremti francuzų, lenkų ir čekų užpuolimus.

Bet daleiskime, kad jei Vokietijos pusę palaikytų Italija, tuomet Anglija, Rumunija, Jugoslavija ir gal kitos šalys bus Francijos šalininkės Suv. Valstijos, kaip dabar atrodo, nebus šalininkės nė vienos tų šalių susirėmime. Sprendžiant pagal karinių konvencijų dabar esamas sutartis, Vokietijai nėra galimybių karą laimėti. Tad Gen. Ludendorffo pranašavimas gali buti labai teisingas. Ir jei Hitleris nebus atsargus, jei jo šturmuojanti rudmarškiniai šukaus ir toliau, tai francuzai su savo talkininkais ilgai negalvos, o prie pirmos progos duos skaudų smugį Vokietijai. Francuzai nelauks ligi Vokietija apsiginkluos. Nelauks nė Lenkija bei kitos vokiečių kaimyniškos šalys, kurios dabar nervuojasi del hitleristų kardų barškėjimo.

Dabar nutraukta nusiginklavimo konferencija negreitai susitvarkys, nes vokiečiai nesugrįš į Ženevą. Hitleris nors taikingai, diplomatiškai kalba, nors jo užsienio reikalų ministeris baronas Von Neurath švelniai, bet pozitingai pasakė, kad Vokietija nemano antru kartu nusiginkluoti. Vokietijos atstovas Nadolny nusiginklavimo konferencijoj aiškiai pasakė, kad Vokietija turi gauti lygias teises ginkluotis su kitomis valstybėmis. Reiškia, Versalio taikos sutartį nustatytą Vokietijos nuginklavimą, jis reikalauja panaikinti, ko francuzai ir anglai nenori nei girdėti. Tokia politiška padėtis dabar yra Europoje. Vokietijos pasitraukimas iš nusiginklavimo konferencijos ir iš Tautų Lygų ir atmetimas jai visų siulymų, labai reikšmingas dalykas; tai yra naujas ir labai didelis politiškas krizis. Netolima ateitis parodys kuomi pasibaigs dabartinės rungtynės tarptautinės politikos arenoje.

KĄ SĖJAM, TĄ PIAUJAM

Patarlė sako: "ką žmogus sėja, tą ir piauja". Šitas pasakymas atitinka dabartinei Europoj padėčiai. Jeigu talkininkai butų padėję Europos taikai gerą pagrindą po pasaulinio karo, tai dabar nereiktų bijotis naujo karo. Bet vadinamos "big five" valstybės, Francija, Anglija, Italija, Suv. Valstijos ir Japonija, paruošė ir pasirašė Versalio taikos sutartį, kuri daugeliais atžvilgiais yra atsakominga už dabartinę padėtį Europoje. Jeigu didžiulės valstybės, nuginkluodamos Vokietiją in pačios butų nusiginklavę kaip jos žadėjo, tai Vokietijoj nebutų atsiradę hitleristai ir vokiečiai nebutų taip nusistatę prieš Versalio taikos sutartį kaip jie dabar nusistatė.

Kita svarbi priežastis netaikingos nuotaikos Europoje, tai nepraktiškas perorganizavimas Europos valstybių — tautų rubežių. Vienoms duota daugiau teritorijų negu reikia, kitoms mažiau. Šalia to, vieton, kad atstatyti naujas valstybes jų etnografiškose ribose, padaryta priešingai. Delto kyla politiški nesutikimai ir ekonomiškų interesų nesuderinimai. Nuskriausta Lietuva, Vengrija ir dalinai Vokietija. Neišpildyti pažadai Ukrainų didelei tautai, tai nedovanotinos klaidos pokarinių metų politikos. Jeigu butų Vengrija, Vokietija nenuskriaustos, jeigu Lietuva butų buvus savo etnografinėse ribose, jeigu Ukraina ir Gudija butų atstatytos, tai šiandien butų lengvai balansuojama Europos politika. Ukraina, Lenkija, Baltgudija ir Baltijos valstybės sudarytų balansą, Vokietija ir Rusija nebutų pavojingos šiom šalims; Vengrija budama patenkinta, Čekoslavija ir Rumanija sudarytų tikingą nuotaiką balkanų kraštuose; Francija ir Anglija galėtų palaikyti politišką balansą vakarų Europoje. Dabar viskas atbulai yra. Todel nenuostabu, kad dabartiniai teritoriališki Euroopoje rubežiai yra politišku ir ekonomišku atžvilgiu nesuderinamų santykių Europos tautų pagrindų! Nepasitikėjimas tautų viena su kita, siekimas atvadavimo pavergtų kraštų, ekonominis boikotas, sudaro dvikovą ir pagrindą naujam Europoj karui.

—o—

GELEŽIS

Bendra žmonijos istorija skirstoma į tris laikotarpius: į akmens, žalvario — bronzos ir geležies. Akmens gadynė tęsėsi iki žmogus išmoko metalus savo įrankių gamybai vartoti. Tame laikotarpyje žmogus visus savo įrankius gamino tik iš akmens, kaulo arba medžio. Paskui, akmenis kaitindami, pripuolamai pastebėjo gautų metalų savybes ir išmoko gamintis iš jų įrankius. Kadangi varis lengviausiai gaunamas, todėl buvo ir pirmiausiai vartojamas. Tuo metu buvo pradėtas gaminti žalvaris. Pradėjus plačiai vartoti iš šito metalo įrankius, akmeniniai buvo visai nebevartojami. Tada išmoko jau ir pamažu gaminti g e l e ž į iš r u d o s. Geležis pasirodė pralenkianti savo ypatybėmis ir žalvarį. Del to pamažu ji išstumė ir dabar viena viesame pasaulyje viešpatauja. Dabartinis laikotarpis žmonijos istorijoj ir vadinamas geležies laikotarpiu.

Gryno geležies gamtoj nėra, tik įvairiuose junginiuose su kitais elementais, ypač deguoniu ir anglimi. Senovėj geležį gaudavo šitokiu budu: Sumaišydavo geležies rudą su anglimis, supildavo į iškastą duobę ir padegdavo. Kad geriau degimas eitų, pasidirbę dumples į duobę pusdavo orą. Anglis degdama iš įkaitusių rudų atima deguonį ir lieka beveik gryna minkšta geležis, tik su kietomis priemaišomis, kurios kalimui nesunku prašalinti. Dabartiniu laiku geležis gaunamas š i t a i p. Pastatomas aukštas krosnys iš nebijančių didžios kaitros akmenų, pripilamas geležies rudos sumaišytos su anglimis ir padegamas iš apačios. Kad geriau degtų, varomas dar oras į vidų. Krosnyje atsiranda virš 1000 laipsnių temperatura. Tokiu budu gaunama geležis tirpsta ir bėga į dugną, iš kur išleidžiamas į formas. Bet ir čia gaunama ne gryna kalama geležis. Tai geležis turinti savyje dar 5—6 procentus anglies. Jei norima gauti gryną geležį arba plieną, tai sulydoma dar tam tikrose krosnye ir pro jas smarkiai varomas oras. Tuo budu anglis sudega ir geležis pasilieka.

Plieną galima užgrudinti ir atleisti. Tas reiškinys išaiškinamas taip: geležyje yra anglis neištirpusi, bet susijungsui. Karštoje geležyje tas junginys tirpsta, o vėstant jis vėl išsiskiria. Staiga atvėsinant, geležies-anglies junginys nesuspėja išsiskirti.

Visai gryna geležis yra balta kaip sidabras. Ji beveik 8 kartus sunkesnė už vandenį. Sausame ore geležies spalva nesikeičia, bet drėgname, rudyje.

Gamtoje geležies yra visur, net žmogaus ir gyvulių kune. Jis čia butinai reikalinga. Jis čia butinai reikakune. Ji čia butinai reikalinga. — K.

NAUJI DARIAUS-GIRĖNO REKORDAI

KAP. S. DARIUS

Ką tik Victor Kompanija išleido nepaprastus Dariaus Girėno rekordus, Lietuvos vėliavos spalvos. Vienoj rekordo pusėj stovi Darius-Girėnas su savo orlaiviu, o kitoj rekordo pusėj jau jų laidotuvės Kaune.

Dariaus-Girėno atminčiai į rekordą įdainavo St. Rimkus, baritonas. Antroj pusėj rekordo įdainuota dueto — Kareivėliai.

Apart rekordų, daugiausia Victor Kompanija specializuojasi su Radio. Dabar ką-tik išėjo naujas fonografo modelis, kuriame yra sykiu Radio ir Grafafonas. Tai yra praktiškiausis padaras R a d i o markete.

LAKUNAS S. GIRĖNAS

KAINA $49.95

Model R—22—S

RCA Victor Radio

Visos regul ar iškos programos aiškiai girdėt per šį 5 lempučių AC/DC. Balsas labai gražus, garsus jei norima, ir aiškus. Išdirbtas iš brangaus medžio, panašus į retą senovišką brangenybių dėžę.

Kaina $24.75 su Viskuo

Kreipkitės

Amerikos Lietuvis

14 Vernon St. —— Worcester, Mass.

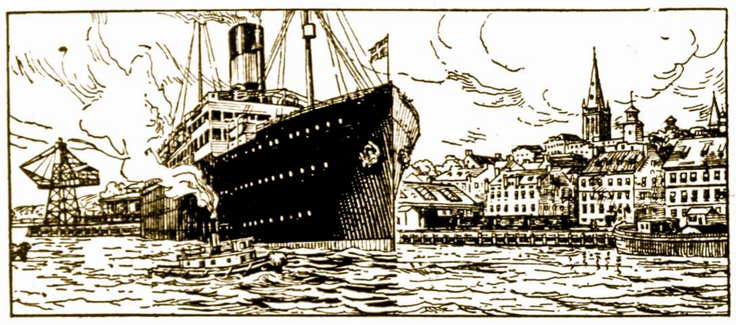

AMERIKOS LIETUVIO A G E N T U R A

SIUNČIA PINIGUS

– ir –

PARDUODA LAIVAKORTES

į Visas Pasaulio Dalis

Prirengia Sugrįžimui Leidimus (Re-Entry Permits). Suieško Laivų Vardus, Kuriais Atkeliavot Amerikon. Prirengia Pasportus, Vizas, Keliaujant į Bile Kurią Šalį. Išaiškina Apštį Persiuntimui Daiktų Lietuvon.

Žodžiu sakant, kiekvienas keliauninkas, keliaujantis per Amerikos Lietuvio agenturą, buna aprupintas nuo namų iki namų.

Taipgi mes parupinam visokius palikimų bei paveldėjimo dokumentus su notaro antspauda ir Lietuvos Konsulato patikrinimu.

Turėdami bile ką iš čia sužymėtų reikalų, kreipkitės į Amerikos Lietuvio agenturą, ji jums sąžiniškai visame kame patarnaus.

AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA

14 Vernon Street — Worcester, Mass.

TIKRAS LIETUVIŠKŲ BIČIŲ

M E D U S

Šitą pavasarį dar tiktai išimtas iš bičių. Aš galiu gvarantuot kiekvieną šio medaus lašelį, kad aš pats išėmiau iš avilių. Mano bičių medus kas metai gauna pirmutinį laimėjimą. Mokestis su pristatymu:

Už stiklinę medaus kvortą 80c
Už galioną $3.00

ir Koriukas Dovanai

Galit ypatiškai kreiptis arba užsakymus del persiuntimo paduosekančiu adresu

AMERIKOS LIETUVIO KNYGYNAS
14 Vernon St. WWorcester, Mass.

Leonas Kondrotas

Mėsos ir Kitų Valgomųjų Daigtų Krautuvė
1529 So. 2nd Gatvės
PHILADELPHIA, PA.

Lietuviška Užeiga
Geras Alus ir Kvepianti Cigarai

O. Brooks

504 Washington Blvd.
BALTIMORE, MD.

Liberty Meat Market

Geriausios Rušies Valgomieji Daigtai
1231 North 12th Street
PHILADELPHIA, PA.

Adolfas F. Stankus

LIETUVIS GRABORIUS
1023 Mt. Vernon Street
Bell Tel. Poplar 7545
PHILADELPHIA, PA.

SKAITYKYT ir PLATINKIT AMERIKOS LIETUVĮ LIETUVIAI!

Amerikos Lietuvis
The American Lithuanian Weekly published every Thursday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U.S. $1.50
In Foreign Countries..... 2.00
Single copies ..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V... $1.50
Užsieniuose—Lietuvoj 2.00
Atskiri egzemplioriai .... 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

"Amerikos Lietuvio" Kalendoriai

Pereitą savaitę visiems msų skaitytjams buvo įdėta į laikraštį po arkuzą žalio popiero su paaiškinimais kaslink Dariaus-Girėno kalendorių. Kompanija, kuri sutiko mums pagelbėt tą kalendorių padaryt, norėtų už savo pagelbinį darbą, del 5,-000 kalendorių 1,875 dolerių, o su viskuo: su numeriais, įkabomis, garsinimu ir persiuntimu — 2,000 dolerių. Reiškia, kad musų planuojamas Dariaus - Girėno kalendorius mums lėšuos po 40c kiekvienas, kuriuos mes pažadam savo skaitytojams Kalėdoms dovanai pasiųst.

Išlaidos, kurias aukščiau pažymėjom nėra didelės, bet šiuo laiku mums vieniems sunku butų sukelt. Tačiau jei musų skaitytojai, pasistengs be atidėliojimo atsinaujint savo užvilktas prenumeratas ir jau seniau atsinaujinusieji gaus nors po vieną naują Amerikos Lietuviui skaitytoją, musų pažadas veikiausiai bus išpildytas. Tad visi į darbą!

—o—

Kainoms Reguliuot Komisaras

Ekonominė krizė Lietuvoje sunkiausiai palietė ukininkus. Nes ką ukininkas turi parduoti — labai pigu, o jam reikalingi pirkiniai gana brangus. Užsienio pramonės gaminiams yra uždėti aukšti muitai, kad jų nebutų daug įvežama ir kad tuo budu neišplauktų į užsienius Lietuvos litukai, kurių taip nedaug yra. Tuo naudojasi kai kurie Lietuvos fabrikantai. Jie susimeta į sindikatus ir dirbtinai palaiko savo gaminiams aukštas kainas. Vadinasi, tarpusavę konkurenciją pašalina susitarimais, o nuo užsienio konkurencijos yra apsaugoti aukštais muitais. Tokiu budu susidaro palankios sąlygos ir nepateisinamiems pasipelnymams.

Nesąžiningi pramonininkai ir pirkliai, žemės ukio gaminiams kainas dirbtinai numušdami, o pramonės dirbiniams jos pakeldami, sunkina viso krašto, o ypač ukininkų padėtį.

Kalbama, kad netrukus busiąs paskirtas kainų reguliavimui komisaras. Jis tyrinės pramonės ir prekybos įmones, gamybos ir prekybos pajamas bei išlaidas, ir žiurės, kad dirbtinai nebutų keliamos kainos. Taip pat bus aštriau kovojama su viešais ir slaptais pramonininkų ir pirklių sindikatais, sudaromais tikslu palaikyti aukštesnes kainas pramonės gaminiams. Jeigu pavyktų ukininkams reikalingų dalykų kainas pažeminti tiek, kiek yra atpigę žemės ukio produktai, tai ukininkai krizę taip skaudžiai nejaustų.

* * *

Žurnalistas Matas Šalčius per trejus metus apkėliavęs veik visą pasaulį: Persiją, Egiptą, Indiją, Kiniją, Japoniją ir yra buvęs Amerikoje, dabar grįžo Lietuvon ir duoda paskaitas iš savo kelionės įspudžių.

Butų pageidaujama, kad toks žymus svečias pasistengtų atvykt Amerikon. Čia yra plati dirva Lietuvos preligentams, o ypatingai šiuo momentu.

Delko "Vienybės" Bendrovė Subankrutino?

Į tai atsako tos bendrovės pirmininkas Xsavieras Strumskis 89-me "Vienybės" numery. Jis tą savo atsakymą duoda todel, kad Vienybės b-vės šėrininkai kaip jį, taip ir b-vės direktoriatą įtaria pasipinigavime. Jis rašo:

Dabartinis Direktoriatas užėmė vietas 1933 m. kovo 5 d. Pirmutiniam direktorių susirinkime gavome nuo reikalų veidėjo šiokią apyskaitą:

Pinigų išde — nieko. Algų darbininkams nemokėta $600.; už popierą nemokėta Joyce Co. $1000.00; bankui nota $450.00; pinigų priimta persiuntimui į Lietuvą ir nepersiųsta $500.00; kreditoriams skolos $2000.00; Kasmočiaus "judgement" $1700. SLA. užvilktų nuošimčių $2800.-00; taksų už namą ir vandenį apie $3000.00 ir insurance $900. Mums žmonės skolingi buvo $3,-000.000. Skolintojai mus spaudė ir grasino teismais, o iš savo skolininkų jokiu budu negalėjome iškolektuoti.

Naujasis Direktoriatas, gavęs tokią apyskaitą, suprato del ko jiems buvo pavesta bendrovės reikalai. Nežiurint tų skolų, direktoriai naujai įėję, pasiraitojo rankoves ir stojo į darbą, norėdami skolas mažinti ir bandyti bendrovę gyvą išlaikyti. Bankui nota buvo sumokėta direktorių savais pinigais ir perlaidos pinigų buvo išlygintos iš pelno nuo piknikų.

Bandėme visais galimais budais kolektuoti iš žmonių bilas, bet pasirodė, kad iš tų 3000 dol. nė pusės negalima sukolektuoti. Iš pajamų, kurios dar tuo laiku įeidavo, mokėjome mažomis dalimis kreditoriams, bet už tai algų skola didėjo ir buvo priėta to, kad negalėjome jau daugiau darbininkų be algų laikyti. Sustojome leidę Vienybę tris sykius, bandydami išlaidos mažinti. Išlaidas sumažinome nuo $400.00 savaitėje iki $110. Butume gal galėję per žiemą ištesėti, bet štai Kasmočius nueina į teismą ir padaro peticiją paskirdamas "reseiver" iškolektuoti jo "judgement". Teismas jo peticiją priima.

Matėme, kad nežiurint koks musų pasiryžimas butų bendrovę išgelbėti, nepajėgsime išlaikyti. Įrodymai musų noro išgelbėti, štai paveikslas: aš pats įdėjau $260.00; p. Daukantas $250.00, Budreckas $50.00, Trečiokas $100., Mikalauskas $50. ir dar gavome nuo pašalinių žmonių po $50.00. Nežiurint tų sudėtų sumų, atėjus šeštadieniui, nebuvo algų darbininkams.

Tęsiant Vienybės leidimą, ne tik laikai negerėja, bet musų biznis vis ėjo blogyn. Prie jau blogo biznio, kurį mes turėjome, prisidėjo musų "geradėjai" su pliotkais. Pradėjo pašaliais vaikščiodami kalbėti, kad Vienybė bankrutija. Pradėjus tokius paskalus leisti, jau buvo aišku, kad musų gyvenimas greitu šuoliu ėjo prie galo. Prie tos agitacijos prieš Vienybę neprisidėjo musų seni priešai, bet nauji. Tie naujieji priešai pasirodė iš logerio, kaip jie save pasivadino, "100 nuošimčių tautininkų". Pagaliau, p. Klinga ne tik kad agitaciją prieš laikraštį varė, bet nubėgo į teismą ir apskundė už jo algą.

Matydami, kad tęsdami laikraščio leidimą, darome skriaudą sau asmeniškai, skriaudą darbininkams ir visiems kreditoriams, nutarėmė laikraštį sulaikyti leidę.

"Receiveriui" barškinant į duris ir trims jau kreditoriams užvedus bilas teisme, buvome susišaukę vietos veikėjus ir didesnius šėrininkus pasitarti, kas daryti, tai vieton patarimo, nuo kai kurių gavome kolionių už padarymą laikraštčio demokratiniu ir susirinkimas baigėsi patarimu eiti į bankrutą.

Sustojus laikraštį leisti, musų darbininkai pasiulė jiems patiems pavesti laikraščio leidimą kuriam laikui. Drektoriatas su tuo sutiko, gavęs užtikrinimą, kad jie patys algomis pasirupins, visas išlaidas padengs ir bendrovei mokės nuomą už naudojimą mašinų. Tai buvo vienas tikslas pavesti laikraščio leidimą. Antras — mes įsitikinę buvome ir dar esame, kad Brooklyno ir apylinkės lietuviai susispies ir susiorganizuos ir perims laikraščio leidimą į savo rankas. Kol toks susiorganizavimas įvyks, kad laikraštį butų galima palaikyti gyvu.

Daugeliui musų šėrininkų ir dabartinis laikraščio leidimas nepatinka. Vieniems nepatinka del to, kad einant Vienybei, jie negali savo laikraščio leisti, o kitiems neaišku, kas čia dedasi. Pradėjo reikalauti šaukti šėrininkų susirinkimo.

Direktoriatas nematė reikalo šėrininkų susirinkimo šaukti, nes netiki, kad šėrininkai galėtų dabar sudėti $12000.00, kad bendrovę ir laikraštį gyvu išlaikytų. Vienok, jeigu tai yra kitaip suprantama šėrininkų, negu direktorių, jeigu atsiras didelė dalis šėrininkų, kurie reikalaus tokio susirinkimo ir direktoriams laišku patieks iki 31 d. šio mėnesio, tai direktoriai tokį šėrininkų susirinkimą šauks. Del to tie šėrininkai, kurie norite, kad specialis šėrininkų susirinkimas įvyktų ateinantį mėnesį, prašau tuojau rašyti laišku į direktorių valdybą su reikalavimu šaukti specialį šėrininkų susirinkimą. X STRUMSKIS,
pirmininkas

Mums atrodo, kad X. Strumskio "100 procentinių tautininkų" kaltinimai "Vienybės" b-vės bankrute ne vietoje, neatlaiko kritikos. Taipgi pasiryžimas leist "Vienybės" laikraščio bankrutan, kad tuomi skolas panaikinus, taipgi negarbingas, judiškas darbas. Pastarjį gali aplinkybės pateisint, bet visgi priemonė nėra pagirtina ir negarbinga. Gi smerkimas "100 procentinių tautininkų" nėra niekas kitas kaip tik išniekinimas savo tautos. Juk šimtą sykių yra geriau but tikru tautininku idealistu negu nublukusiu?! Juk ir šiandien lietuvių tauta pagerbia Dr. Joną Basanavičių, Dr. Vincą Kudirką, Lietuvos istoriką Simioną Daukantą ir kitus, kaip lygiai iš gilios senovės Vytauto laikų taip ir iš netolimos praeities. Ir juos gerbia tik todel, kad jie buvo 100 procentiniai tautininkai, Lietuvos idealistai.

KĄ "NAUJIENOS" SAKO:

"Naujienų" socialistų dienraščio redaktorius P. Grigaitis perskaitęs šį p. Strumskio raštą padarė sekančią išvadą:

"Įdomu pastebėti dar štai kas. Tuo pačiu laiku, kada fašistai stengiasi seniausią lietuvių laikraštį Amerikoje palaidoti (kurį jie patys nugyvendino), adv. F. J. Bagočius iš Bostono išt.esė "Vienybei" pagelbos ranką, aukodamas jos palaikymui penkinę ir ragindamas kitus žmones ją remti.

"Kaip žinoma, "Vienybę" atgaivino jos buvusiųjų darbininkų štabas. Jie ją dabar leidžia, aukodami savo darbą ir mokėdami senajai bendrovei randą už mašinas.

"Tai pasirodo, kad "Vienybę" buvo pražudę "šimtaprocentiniai tautininkai", kitaip sakant fašistai. Jie, valdydami bendrovę, įtraukė ją į neišbrendamas skolas; o paskui, kada bendrovės kontrolė perėjo į kitas rankas, tai jie nubėgo į teismą ir ją apskundė".

Reiškia, Socialistų vadas p. Strumskio nuomonei pilnai pritaria, kadangi pakartoja jo straipsny pareikštą nuomonę, sakydamas, kad esą "100 procentiniai tautininkai" nubankrutinusieji "Vienybę" nėra niekas kitas kaip tiktai fašistai." O sulig Grigaičio nuomonės, jei jau esi sykį pavadintas fašistu, tai esi ir niekšu!?

DABAR PAŽIURĖKIME AR TAIP YRA?

Šiandien tokią metodą naudoja visi musų politikieriai, kurie patys nėra verti mažiausio visuomeninio pasitikėjimo. Jei jau P. Grigaitis yra socialistu, tai šimtą sykių verta jam but geru ir 100 procentiniu socialistu, negu kad judu socializmo? Tą ir pats Grigaitis pripažins. Juk kaip socializmas taip ir tautiškumas yra idealai, paremti tautybės ir žmoniškumo dėsniais nors ir ne be skirtumo, tačiau visgi galima daugiau pasitikėt su tikru tautininku ar socialistu negu kad su judu savo idealų.

Kas šiandien nežino, kad Vokietijos socialistai virto fašistais? Kas šiandien nežino, kad komunistai socialistus, (o ypatingai grigaitinius), vadina fašistais? Tačiau tas jų vadinimas nereiškia, kad jie jau tokiais ir yra. Šiandien patys bolševikai (komunistai) su visomis fašistinėmis valstybėmis daro biznį ir turi užmezgę draugiškumo ryšius, nors ne vienam fašistui ar bolševikui neretai tenka but ištremtu ar dar prie stulpo pastatytu. Pats fašizmas, kaip ir visi kiti izmai iš principo yra valstybės ir bažnyčios idealas, kuris vienokiu ar kitoku (diktaturos ar demokratijos) keliu suranda sau pasekėjus ir galų gale juos valdo. Mes nenorėtume pasakyt, kad fašizme yra viskas bloga. Jei ten butų viskas bloga, tai Italijos fašizmas jau butų susmukęs — bet su juo yra kitaip...

Tačiau apie tai kalbėdami norime pasakyt, kad mes nesam šalininkai fašizmo ar bolševizmo diktaturos. Mes norim pasakyt, kad mes esam šalininkai demokratijos — lygybės ir brolybės. Mes nenorim drumst vandenį, kad iš to sau biznį padarius, o norim perspėt savo sandraugus, kad jie (nors paviršutiniai) suprastų, ką reiškia tie visokie musų politikierių izmai ir baubai. O supratę politikierių meklerystes, jie į dalykus pradės žiurėt reališkai, kad atskirti gerą nuo blogo.

Grigaitis savo pastaboje pasako, kad "100 procentiniai tautininkai" nubankrutino "Vienybę" ir kad adv. Bagočiaus penkdolerinė atgaivino "Vienybę", ir ją jau esą parėmę "darbininkai" į savo rankas ir išnaujo leidžia.

Tokis Grigaičio "priklodas" neatlaiko kritikos. Juk ir Grigaičio redaguojamas savaitraštis "Pirmyn" Baltimorėje subankrutino, arba advokato Bagočiaus "Kardas", mėnesinis žurnalas, kurį pats Bagočius leido ir redagavo Bostone, taipgi subankrutino. Tai gal ir čią bus ta pati bankruto kaltė, kad jiedu buvo 100 procentiniais socialistais? Mes visgi manom, kad Tysliava (dabartinės "Vienybės" redaktorius), kuriam p. Grigaitis savotiškais motyvais nori jo tautiškumo nuošimčius sumažint, yra šimto nuošimčiu tautininkas, bet ne fašistas ir manom, kad jis tuomi musų pavadinimu neįšsižeis.

O kas navatniausia, tai pasakymas, kad subankrutinusią "Vienybės" bendrovę, "darbininkai" paėmę į savo rankas išleidinėja laikraštį. Jei $12,000 skolos yra, tai kaip tą skolą tie "darbininkai" galėjo apmokėt? Jei $12,000. skolą ir apmokėtų, tai dar kitą tiek del jau nupirktos nuosavybės reiktų jiems apmokėt? Juk per 47 metus "Vienybė" lankė savo skaitytojus ir "Vienybės" b-vės nariai rėmė ją: pirko šėrus, rengė piknikus, ir t.t. ir negalėjo išlaikyt, o čia tik su sykiu, šmąkšt, atsiranda kokie tai "darbininkai", paima ir leidžia laikraštį iš naujo...

Jei jau tie "darbininkai" taip turtingi buvo, tai kodel jie negelbėjo "Vienybės" pirm jos bankruto paskelbimo? O gal tik todel, kad senieji darbininkai bedirbdami per 47 metus, bedėdami savo šėrus ir energiją, užėjus depresijai, pailso, o naujieji "darbininkai" matydami progą — pasinaudojo?...

SLA. PIRM. ST. GEGUŽIS NEW YORKE

Paskutinėmis dienomis sužinota, kad SLA. pirmininkas St. Gegužis su Sekretorium Viniku tarėsi apie duotą Susivienijimo $25,000 dolerių paskolą "Vienybės" Bendrovei. Kadangi "Vienybė" subankrutino, tai jos namas bus paimtas Susivienijimo žinion. Bet manoma, kad namą pardavus, $25,000 nebus galima surinkti, todel einama paimt nedatekliaus užstatan mašinos. Bet pasirodo, kad mašinos jau seniai užmortgičiuotos kitiems. Dabar liekasi klausimu, ar Susivienijimas įstengs "Vienybės" užmortgičiuotas mašinas pasiimt savo žinion, ar ne. Jei ne, tai jo iždui bus suduotas naujas paskolų negrąžinimo smugis.

AUKSO LAIKYTOJAS

Frederick B. Campbell, New Yorko advokatas buvo apkaltintas už neužregistravimą $200,-574 aukso, kurį laikė. Jisai sakė, kad norėjo išbandyt tą naują įstatymą del sugražinimo auksą valdžiai.

V. M. ČEKANAUSKAS

PASIKALBĖJIMAS SU JANUŠKEVIČIU

(Tęsinys)

Vilniaus miesto žmonių skurdas. Okupantai nerimauja. Ukininkai bankrutina. Suvargę Vilnijos lietuviai. Vilniuje Nyki Nuotaika

Vilnius, Lietuvos sostinė, per šimtmečius visko pergyveno, nuolatos jis buvo išdidus — aiškino man Vilniaus lietuvių žymus veikėjas p. Valaitis. Bet dabar musų Vilniaus išdidumas žuvo. Mes vilniečiai nesitikėjom tokios liudnos ateities, nei sapne nesapnavome, kad Vilnius kada nors bus nuo visos Lietuvos atskirtas. Prieš karą, per suvirš šimtmetį Rusijai valdant Lietuvą, Vilnius nemažai nukentėjo ekonomiškai, politiškai ir kulturiškai. Vilnius neaugo taip sparčiai kaip priderėjo augti. Žodžiu, išdidus musų Vilnius lenkė galvą prieš Rusijos didmiesčius, tačiau tais laikais Vilnius visviena buvo širdis Lietuvos, jame, kad ir pavergtame, politiškoj nelaisvėj, vilniečių gyvenimas buvo kur kas geresnis negu dabar, nes Vilniuje vystėsi laipsniškai pramonė ir statyba, ekonominis gyvenimas buvo žymiai geresnis negu dabar, kuomet Vilius atskirtas nuo Lietuvos, kuriai jis amžių teisėmis priklauso, kurį su Lietuva riša ekonomiški interesai.

Ar tiesa, kad Vilniuje pramonė bankrutina, kad statyba sumažėjus — paklausiau p. Januškevičių. Taip, tikra tiesa — Vladai — atsakė p. Januškevičius. Trečiu kartu lankiausi Vilniuje, galiu pasakyti, kad Vilniaus miesto padėtis kritiška. Žmonės skundžiasi gyvenimo sunkumu, gi pramonininkai atrodo labai suvargę, bankrutų labai daug yra Vilniuje. Gyventojai, ypatingai pramonininkai, apkrauti didelėmis valdiškomis mokestimis, sunku jiems iš skolų išbristi, ką uždirba, tai atiduoda valdžiai mokestimis, neištenka pinigų skolų nuošimčius atmokėt. Žodžiu sakant, zlotų visiems truksta. Mačiau daugybę ubagų, išmaldos prašančių. O šiais bedarbės laikais, ypatingai kuomet Vilniaus pramonė nyksta, tai bedarbių dideli buriai gyvena ne tik skurdžiai, bet daugelis jų badauja.

Provincijoj, galima sakyti, nebuvau. Tiktai į Vilnių važiuodamas mačiau paviršutiniškai ukininkų gyvenimą ir tas vaizdas mane įtikino, kad jie gyvena krizio gyvenimą. Traukiniai iš Rygos į Vilnių nėra tiek keleiviais pripildyti dabar kaip buvo 1931 m. Ypatingai, pastebėjau, kad iš Latvijos pirklių, pramonininkų mažiau keliavo į Vilnių. Iš to supratau, kad rasiu Vilniuje didelį kontrastą. Taip palyginus mano patyrimą šį metą Vilniuje su 1931 ir 1932 metų, radau žymiai skirtingą kontrastą — daugiau bėdų ir vargų Vilniuje.

VILNIEČIAI LAUKIA VADUOTOJŲ

Teko išsikalbėti su keleta žmonių apie Vilniaus gyventojų politišką ir ekonominę sąvoką, jų pažiuras linkui Lenkijos ir Lietuvos. Gavau įspudį, kad dabar Vilniaus-mieste, kuris gerokai sulenkėjęs, kuriame anais dvejais metais gavau įspudžio kad lenkų įtaka daugės, o ne mažės, kad kuo ilgiau Vilnius bus lenkų okupacijoj, tuo labiau vilniečiai links prie Lenkijos. Tačiau šį metą budamas gavau patirti kad vilniečių sąvoka politiniu ir ekonominių atžvilgiu žymiai pasikeitusi. Kaip žydai, gudai, lietuviai nekantriai laukia atvykstančių vaduotojų, taip ir nevienas lenkas, arba, sulenkintas vilnietis nusidžiaugia, kuomet pasklysta Vilniuje gandai, kad Lenkija su Lietuva veda derybas, kad Vilnius bus grąžinamas Lietuvai. Arba, kuomet paleidžia kas gandus, kad buk atvyksta iš Kauno lietuvių kariuomenė Vilniaus vaduoti. Tokių gandų tankiai buna Vilniuje.

Žinoma lenkai, arba, lenkišku "kulturu" persiėmę Vilniečiai mano sau, kad Vilnius nedalinamas nuo Lenkijos. Tačiau daugelis jų prisipažysta, kad jie butų laimingesni, jei Vilnius butų Lietuvos sostinė. Tuli vilniečiai man pasakojo, kad lenkų leidžiamo dienraščio "Dziennik Wilenski" valdytojai ir redaktoriai, asmeniškai kalbėdami pasisako labai nepalankiai Lenkijos adrisu, žiuri į Viliaus ekonomines probelmas, Vilnijos krašto žmonių ekonominio gyvenimo reikalus labai samoningai, nurodo, kad visos Vilnijos ir paties miesto ateitis butų geresnė, jeigu Lenkija su Lietuva susitaikintų, ypatingai, jei tas kraštas butų Lietuvai gražintas. Panaši nuomonė yra ir pas kitus sulenkintus Vilniaus gyventojus, kurie tik dabar pradeda suprasti, kad želigowskio smurtas 1920 m, atliktas, labai žalingas Vilniaus miestui ir visam kraštui. Žodžiu, sąvoka vilniečių rimtėja, vis labiau ir labiau vilniečiai darosi palankesni Lietuvai, o mažiau Lenkijai.

Ar manai, kad ekonominė buklė vilniečius artina linkui Lietuvos — paklausiau p. Januškevičių. Taip, atsakė jis, — ekonomiškas sunkus gyvenimas anoj pusėj demarklinijos lošia svarbią rolę Lietuvos naudai. Jei Vilniaus gyventojai butų ištekliuje, jei nematytų skurdo ir bankruto, tai jie butų didžiausi Lenkijos prieteliai — šalininkai, taip kaip buvo 1919 ir 1920 metais; bet dabar jie matydami, kad nepriklausomoj Lietuvoj žmonės geriau gyvena, kad tenai miestai auga, pramonė kunkuliuoja, o Vilniaus miestas smunka viskas jame artėja bankruto, todel žmonės kalba ir prieina išvados kad jų ateitis priklauso nuo Lietuvos, o ne Lenkijos.

Kitą priežastis yra, kuri veda vilniečius prie įsitikinimo, kad buk Lenkija ir jos žmonės nesirupina okupuotų kraštų žmonių reikalais. Varšuvos valdžia vis labiau ir labiau mažina subsidijas, kas meta užkrauna didesnę mokesčių naštą, nedaro pastangų gelbėti bankrutinančią pramonę Vilniaus miesto, nepaiso krašto ukininkų bankruto, pagaliau, lenkai (varšaviečiai) atsisako net vilniečių prašymus patenkinti, duoti aukų tuliems reikalams, pavyzdin atnaujinimui griuvančią Vilniaus baziliką. Delto vilniečiai, net patys lenkai piktinasi Lenkijos žmonių ir valdžios neatsižvelgimų į prašymus. Butent, kaip "Dziennik Wilenski" dienraštis praneša, pasiųsti lakštai į Lenkiją su prašymu aukų atnaujinimui Vilniaus bazilikos, išgelbėjimui ją nuo sugriuvimo, grįžta tušti. O ką jau kalbėti apie pramonei ir ukį išlaikyti laukiamą pagelbą iš Lenkijos! Del to gi vilniečiai ir sako: "Tik Lietuva, jos žmonės galėtų mus iš bėdų ištraukti ir musų gražias senas bažnyčias — Vilniaus baziliką nuo sugriuvimo išgelbėti". Panašią mintį išreiškė ir pats "Dziennik Wilenski". Taigi, iš šitų kelių pareiškimų, gali suprasti, kad Vilniaus mieste ir visam krašte, ekonominė buklė priverčia ne tik žydus, gudus bet ir lenkus galvoti apie Lietuvą ir ieškoti joje sau ekonomiško išganymo. Tuo budu susidaro politinė teigiama opinija Lietuvai.

VILNIJOS UKIS

Vilniaus krašte didesnių ukių mažai yra, gautomis statistikomis Vilniuje, kurios rodo, kad ukininkų, turinčių virš 10 hektarų žemės yra tiktai apie 10%, vadinamų stambių ukininkų

(Tąsa ant 7-to puslapio)

"ATGAILA" – TRIJŲ AKTŲ TRAGEDIJA

Parašė J. STEPONAITIS — Mintis iš KUN. J. SPILMANO Apysakos: "A Victim to the Seal of Confession"

(Del neatsargaus darbo, 43-me Amerikos Lietuvio n-y "Atgailos" veikalo antras su trečių aktu buvo sumaišytas, ir del tos priežasties, atitaisę maišalienę, ištisai pakartojame).

POL.:—Tamsta gi matai, kad štai, ant grindų guli mano sesuo kraujuose papludus, sustingus. Radom duoninį peilį į nugarą suvarytą...

VIRŠ.:—Žinok, kad ką ir kaip sakysi, viskas bus pakartota teisme. Tad kalbėk į reikalą ir kalbėk rimtai.

KUN.:—Aš tik meldžiuosi už nužudytos sielą ir už galvažudį.

POL.:—Štai, guli nužudyta mano sesutė. Tai taip jai kunigai atsimokėjo. Gyva budama viską vilkdavo į bažnyčią, kunigui; jiems dirbo visą savo laiką, o dabar atsimokėjo tau...

VIRŠ.:—Sakyk, klebone, kas galvažudys?

KUN.:—Nežinau. Bet nemanau, kad mane tame įtariate?

VIRŠ.:—Dar aš tai nesakiau, tačiau negalima įtarime aplenkti ir tamstos. Ypač tamstos atsakymai labai neaiškus ir nepatenkinanti.

KUN.:—Aš matau, kad apystovos yra ir prieš mane, bet aš tik galiu pasakyti, kad esu nekaltas.

VIRŠ.:—Jei zakristijonas nebutų vakar išvažiavęs, tai butų galima jį įtarti, bet dabar, jis už šimtų mylių. O kaip manai apie senukę savo patarnautoją, Zuzaną?

KUN.:—Ne, ne! Jokiu budu ne!

VIRŠ.:—O kaip tas peilis (rodo): ar jį esi matęs?

KUN.:—Taip, tai yra mano duonai riekti peilis.

VIRŠ.:—O kaip toji skarelė (rodo): ar ji irgi tamstos?

KUN.:—Taip, skarelė toji pat, į kurią buvau surišęs pinigus.

VIRŠ.:—Kaip matote, stiprus įrodymai veda žmogžudžio ieškoti tamstos namuose.

KUN.:—Skepetaitę tai patsai daviau su pinigais, bet kaip peilis čia pakliuvo, tai nežinau. Nors, tiesa, jau vakar to peilio Zuzana ieškojo.

VIRŠ.:—Geriau butų, jei tamsta tuoj prisipažintum.

KUN.:—Ponas viršininke! Aš matau, kad mane įtari žmogžudystėj ir už tai griežtai protestuoju!

VIRŠ.:—Gaila! peraiškus įrodymai, kad abejoti!

KUN.:—Aš kartoju, kad esu nekaltas, ir patsai Dievas tai mato.

VIRŠ.:—Tamsta tokią piktadarybę padaręs dar akis vartai ir šaukiesi Dievą už liudytoją. Tikrai veidmainiauji!

POLIC.:—Aš nenurimsiu, iki kaltininkui nebus nukirsta galva. Mano sesers ištaškytas kraujaus neduos man ramumo, iki neatkeršysiu žudeikai.

VIRŠ.:—Nesikarščiuok! Kaltininkas tikrai užmokės savo gyvastim! Tamsta klebone, dabar esi po areštu. Tu, policininke, saugok jį čia ir neatsitrauk nei minutos!

KUN.:—Dieve! Tu matai mano nekaltybę. Atsiduodu į Tavo rankas...

(Uždanga — Galas Antrojo Akto)

TREČIAS AKTAS

Scena: teismo salė

Motina, policininkas, teisėjas ir Pauras

MOTINA:—Teisėjau, teisėjau! Kaip gali ramiai sėdėti ir leisti kaltinti mano sunų kunigą. Argi tamstos sąžinė, tamstos širdis nepasako, kad jis nekaltas? Juk kiekvienas paprastas žmogelis aiškiai mato jo nekaltumą.

TEISĖJAS:—Tokiame atsitikime aš vien savo jausmais negaliu vadovautis. Aš turiu žiurėti, kad įstatymai butų pildomi.

MOT.:—Aš matau, kad pas jus didžiausias veidmainingumas! Kam dar jųs laikote kryžių teismo salėj! (susikniaupusi verkia).

PAURAS:—Gerbiamas teisėjau! Prašau dovanoti, jei senelė užpuola tamstos asmenį. Motinai širdis plyšta matant sunų tampant po kalėjimus ir teismus. Aš jaučiu, kad kunigas visai nekaltas, ką jau teismo metu esu pasakęs prieš prisaikintuosius.

TEIS.:—Dabar dalykas atiduotas prisaikintųjų suolui, ir priklauso, kaip jie nuspręs.

PAURAS:—Visos apystovos nukrypusios prieš kunigą ir butų tikras stebuklas, jei prisaikintieji rastų nekaltu. Aš stebuklų nelaukiu iš tų teisėjų ir užtai prašau leisti dar kartą visą bylą pernagrinėti.

TEIS.:—Ką bepadės pernagrinėjimas. Vien tik bereikalingas darbas ir erzinimas visų piliečių.

MOTINA:—Taip, taip. Prieš bažnyčią nusistatę išrinko teisėją ir dabar jiems pataikauji. Ar žinai, ką reiškia nekaltai žudyti: ką reiškia bažnyčiai tokis sprendimas, ką reiškia motinai sunus?!

PAURAS:—Iš tikrųjų, tamstos neleidimas pernagrinėti bylą verčia manyti, kad pataikauji vienai pusei.

TEIS.:—Kad įrodyti, jog aš nesu šališkas, tai perklausinėsiu svarbiausius liudininkus.

PAURAS:—Labai dėku! Vis tai gerojon pusėn.

(Bus daugiau)

SUSIRŪPINKIM VILNIAUS LIKIMU

Kame Musų Planai ir Pasiryžimai Atvaduoti Sostinę Vilnių?

Visi sakome, kad sostinės Vilniaus vadavimas, tai visos lietuvių tautos reikalas. Tas tiesa. Bet ar daugelis iš musų rupinamės sostinės Vilniaus vadavimu? Į šitą klausimą lengva atsakyti. Aišku, kad maža dalelė lietuvių tikrai ir širdingai rupinas savo sostinės Vilniaus atvadavimu. Nors Vilniaus atvadavimo problema yra aiški, tačiau ją realizuoti tegali tiktai visos tautos pastangomis, visų lietuvių pasiryžimu.

Mes, Amerikos lietuviai, taipgi privalome jausti dalyvumo pareigą Vilniaus vadavimo darbe. Žodžiu, visi lietuviai, kur jie nebutų, nepriklausomoj Lietuvoj, Amerikoje ar kituose pasaulio kontinentuose, nuo šios tautinės pareigos nepaliuosuojami. Mes, Amerikos lietuviai, gal but daugumoje nemanome grįžti į Lietuvą, tačiau neatsisakome pagelbėti savo broliams lietuviams vaduoti pavergtus kraštus ir jų gyventojus iš lenkų vergijos.

Bet dėja, Vilniaus vadavimo reikalais mažai mes rupinomės. Todel kyla klausimas ar Amerikos lietuviai ištesės by kokią žymesnę pagelbą. Jau sukaks lygiai trys metai kaip pas mus lankėsi VVS. Pirmininkas prof. M. Biržiška, kuris nuosekliai išaiškino mums Vilniaus vadavimo problemą, nurodė kelius į Vilnių ir budus Vilnių vaduoti. Taipgi, jis pareiškė vilties, kad mes, Amerikos lietuviai, galime suvaidinti svarbią rolę Vilniaus atvadavime, taip kaip suvaidinom svarbią rolę išgavimui Lietuvai nepriklausomybės ir atstatyme Lietuvos valstybės. Mes, jeigu ne visi tai daugumoje, esame įtikinti per gerb. prof. M. Biržišką, kad viltis Vilnių atvaduoti yra, ir, kad jei musų tautos pasiryžimas bus Vilnių atvaduoti, tai ankščiau ar vėliau mes savo tikslą pasieksim.

Taigi, mes davėme pažadus gerb. prof. M. Biržiškai, kad įsteigsime VVS. skyrius jeigu ne visose lietuvių kolonijose, tai bent didesnėse, kad propaguosim, populiarizuosim Vilniaus vadavimo idėją Amerikoje, kad sudarysime sau eilę draugų ir rėmėjų Amerikonuose, kad sukelsim nemažą sumą kas metą kapitalo į Vilniaus vadavimo fondą. Žodžiu, mes pažadėjome VVS. pirmininkui prof. Biržiškai, kad su visa išgalia atsiduosim sostinės vadavimo reikalams, kad kovosime prieš lietuvių smaugėjus. Ar savo prižadus išpildėmė? Ar savo pareigą linkui tos aukščiausios ir svarbiausios tautinės probelmos — Vilniaus vadavimo atlikom? Ne, gerbiamieji, toli gražu musų prižadai tebėra neišpildyti. Kyla klausimas ar bus ištesėti, ar mes savo pareigas atliksim? Aš nenoriu dasileist minties, kad Amerikos lietuviai paliks melagiais. Aš nenustojau vilties, kad mųs vadai, veikėjai ir visuomenė savo prižadus išpildys, kad savo pareigą Vilniaus vadavimo reikaluose atliks.

Tačiau laikas parodyti akciją. Gana apatijos ir nerangumo! Kiekvienas metas lenkų išgyventas rytų Lietuvoje stiprina lenkus okupuotoje Lietuvoje, silpnina musų pastangas tame krašte ir kartų apsunkina mųs kovą Vilniaus vadavime. Tatai, atidėlioti Vilniaus vadavimo darbą yra nedovanotinas musų apsileidimas, žalingas musų tikslams, žalingas Lietuvai ir musų tautai — lietuviams pavergtam krašte gyvenantiems. Vilniaus ir visų pavergtų kraštų vadavimas reikalauja akcijos ir visų lietuvių vieningų pastangų. Todel, Amerikos lietuviai, jeigu norime savo pareigą atlikti, savo prižadus išpildyti, tai imkimės rimto aktualaus darbo visose lietuvių kolonijose; VVS. skyrių steigimas butinai reikalingas dalykas užbriežto tikslo pasiekimui; VVS. skyriai turi buti kiekvienoje lietuvių kolonijoje, o ypatingai didžiulėse. Reikalingi veikimui planai, vadovybė; reikalinga milžiniška organizacija ir didelis kapitalas Vilnių vaduoti. Kame gi musų planai ir pasiryžimas? Kame Amerikos lietuvių akcija Vilniaus vadavime?... Gėda, tačiau reikia prisipažinti, kad planų jokio neturime, o akcija pasireiškia tiktai keliose lietuvių kolonijose. Žodžiu, Vilniaus vadavimo reikalai Amerikoje tebėra apmiršti, arba, labai mažai remiami.

KĄ TURIM DARYTI, IDANT GALĖTUMEM SAVO PAŽADUS IŠPILDYTI

Man rodos, kad išjudinimui musų visuomenės, rimto ir aktuališko veikimo Vilniaus vadavimui Amerikoje reikalinga šaukti Amerikos lietuvių organizacijų, draugijų ir parapijų atstovų suvažiavimą. Toks suvažiavimas butinai reikalingas ir gal butų pasekmingas, nes jame butų galima pakalbėti visus Vilniaus vadavimo reikalus, tai viena. Antra, tokiame suvažiavime butų galima įsteigti nacionalį bendrą visų lietuvių tarpsriovinį komitetą, kuris butų vairu Vilniaus vadavimui Amerikoje. Taigi, tokis suvažiavimas atkreiptų domę ne tik Amerikos visuomenės, bet ir Washingtono valdžios, išjudinti musų visuomenę ir ją labiau suvienytų ir parengtų į bendrą darbą, susidarytų galimybės steigimui VVS. skyrių ir kėlimui kapitalo į Vilniaus Geležinį Fondą. Atstovai organizacijų, draugijų, ir parapijų bei kliubų galėtų atstovauti plačiąją musų visuomenę Amerikoje.

Amerikos lietuviai, privalome pasekti Lietuvos lietuvių susispietusių po VVS ir VGF vėliavomis pavyzdį, privalom sutelkti musų moralines ir medžiagines pajėgas atvadavimui sostinės Vilniaus ir visų pavergtų kraštų. Vilniaus vadavimo idėja mums visiems brangi; Vilnius, rytų Lietuva visiems mums brangi. Tai tautinė ir valstybinė užduotis, tai užduotis ne vienos kurios grupės lietuvių, bet visų lietuvių. Todel reikalinga visų lietuvių vieninga organizuota ir kapitalu paremta akcija. O tokią akciją, galim tiktai sudaryti per sušauktą visuomeniškų organizacijų atstovų suvažiavimą.

Man prisimena ne tiktai prof. M. Biržiškos žodžiai, ar žodžiai VGF Pirm. prof. kun. Kemežio nesenai pasakytoje kalboje Kaune, bet žoddžiai visų Vilniaus vadavimo propagatorių, kad jei norime savo istorišką sostinę Vilnių ir trečdalį Lietuvos žemių atvaduoti, tai privalome visi kaip vienas tam vadavimo idealui ir tikslui pasišvęsti darbu ir aukomis. Rodos, kad nerasime nė vieno lietuvio kuris nepritartų šioms prakilnioms tautos vienybės pageidavimo mintims. Man prisimena girdėti žodžiai minint Vilniaus gėdulos dieną Hartford, gerb. kun. Jono Amboto, kun. S. J. Vembrės ir kitų kalbėtojų, kurie aiškiai pabrėžė, kad Vilniaus vadavimas tai visų lietuvių užduotis, tai ne tik valstybinė, bet tautinė probelma, nuo kurios išrišimo priklausis musų tautos laimingesnė ateitis, teikianti ateinančiai lietuvių gentkartei didesnį užtikrinimą nepriklausomo gyvenimo.

Tatai, man rodos, kad kiekvienas įsisamonėjęs lietuvis privalo ilgai negalvoti, nedejuoti del Vilniaus, bet daryti rodą kaip reikia Vilnių vaduoti, kokius planus pasigaminti veikimui. Mano nuomone yra tokia, kad butinai ir ne atidėliojamai reikalingi Amerikos lietuvių draugijų, parapijų ir centralinių organizacijų narių pasitarimai, įnešimai sušaukimui suvažiavimo. Organizacijų, parapijų ir draugijų atstovai suvažiavime rastų rodą išjudinimui visuomenės, kuri pastatytų Vilniaus vadavimo ir VVS. skyrių steigimo reikalus pirmaeiliais Amerikoje.

Amerikos lietuvių bendradarbiavimas su Lietuvos lietuviais, palaikymas kontakto su rytų Lietuvos lietuviai, butinai reikalingas. Mes, Amerikos lietuviai be centralinio vairo, be vadovybės, negalime tikėtis pasekmingo VSS skyrių organizacinio veikimo, negalima laukti vieningos musų lietuvių akcijos. Reikalingi vadai ir jų iniciatyva. Rytinėse valstijose (Naujoj Anglijoj, ačiu p. V. M. Čekanauskui, jo iniciatyva ir rupesčiu tapo sušauktas VVS skyrių atstovų suvažiavimas birželio 11 d. š. m.; tame suvažiavime priimtos rezoliucijos nurodė budus atvadavimui pavergtų Lietuvos kraštu, taipgi pareiškė pageidavimą visų Amerikos lietuvių bendradarbiavimo. Dabar, laikams gerėjant, kylant musų žmonių upui, veikimas Vilniaus reikalais butų įmanomas. Pageidaujama veikėjų nuomonė, draugijų, kliubų narių, ir abelnai musų visuomenės veikėjų pareiškimai. Gana apatijos, laikas pabusti ir rimtai susidomėti Vilniaus vadavimo reikalais Amerikoje. Ir kuo greičiau stosime į darbą sostinės Vilniaus vadavimui, tuo daugiau nuveiksime ir greičiau savo tikslą atsieksime.

S. B. Pikturna,
VVS Hartfordo Skyriaus narys

—o—

Pirmoji garsinė Lietuvių Filma

Ir lietuviai neatsilieka nuo technikos progreso: vartoja įvairiausius naujus išradimus ir patobulintus prietaisus. Senas musų filmininkas K. Lukšis taip pat neatsilieka nuo kinofilmos progreso. Ilgą eilę metų jis mums, amerikiečiams, rodo savo filmose gražius ir įdomius Lietuvos vaizdus ir visokius įvykius Lietuvos krašte. Išradus garsinę filmą, jis pasistengė šiemet parengti pirmąją garsinę lietuvių filmą ir kaip tik iš Amerikos lietuvių gyvenimo. Praėjusią vasarą jis sudarė net labai įdomią filmą, kuri vaizduoja pačius įdomiausius ir net istorinius įvykius iš Amerikos lietuvių gyvenimo. Galėsime ir girdėti ir matyti musų didvyrius lakunus Darių ir Girėną (jų pasirengimą skridimui, "Lituanikos" krikštynas", išskridimą iš New Yorko ir pagaliau liudną pabaigą — Soldine), jų laidotuves, didįjį pasaulio boksininką Juozą Šarkį (lietuviškai kalbantį), gražųjį Šv. Kazimiero akademijos mergaičių baletą, jų viršininkės apdovanojimą Gedimino ordinu, Amerikos lietuvių piknikus įvairiausiose kolonijose, nepaprastą Pasaulinę Parodą Chicagoje, o taip pat kulturinius darbus Lietuvoje.

Ši senai laukiamoji filma jau rodoma kai kuriose kolonijose. Kas tik ją matė ir girdėjo, visi patenkinti. Ši filma bus rodoma ir Lietuvoje.

Film. K. Lukšį galima pagirti už tokį rupestingumą ir gerą patarnavimą musų visuomenei.

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį skyrių tvarko ir prižiuri
AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA

Rašo Dr. A. Petrika — Brooklyn, N. Y.

TEMPERAMENTO ĮTAKA GYVENIMUI

Temperamentų klasifikaciją pirmiausiai mums patiekė medicinos "tėvas" Hippokratas, graigų gydytojas, gyvenęs penktame amžiuje, prieš krikščionybę. Žinoma toji jo klasifikacija buvo daugiau empiriško pobudžio, negu mokslinio. Musų laikais temperamentų mokslas vėl plačiai atgyja, tik jau paremtas daug moksliškesne papėde. Mat, dabartinė medicina nori slauginti ne tiktai kurią nors afektuotą (skaudamą) organą ar organizmo dalį, bet visą, konkretų, gyvą individą — visą žmogų, jo kuną ir sielą.

Vėliau panagrinėsime atskirų temperamentų įtaką žmogaus gyvenimui; dabar gi—pažiurėkime, kas yra patys temperamentai, kokie jų vardai, klasifikacija, kombinacija, ir fiziniai bei psichiniai jų pasireiškimai.

Pamatiniai temperamentų tipai, kaip juos paduoda Dr. Jacques savo knygoje, "The Temperaments", yra keturi:

1. Limfatiškasis — virškinimasis (lymphatic);
2. Sangviniškasis — alsuojamasis (sanguine);
3. Tulziškasis — raumeninis (bilious) ir
4. Nerviškasis — smageninis (nervous).

Vienok retai kada galima užtikti individą vieno, kurio nors temperamento. Tankiausiai užtinkama kombinacija dviejų ar trijų temperamentų, o kartais galima rasti net visus keturis. Bet tankiausiai tai buna kombinacija dviejų tipų, kurių vienas vyrauja; pav., nervolimfatiškasis, sangvino-tuziškasis, etc.

Kiekvienas temperamento tipas kuo nors išsiskiria nuo kito. Paimkime juos paeiliui.

Limfatiškasis. — Šio tipo individas yra lėto budo, flegmatiškas, pusėtinai nutukęs, minkštų raumenų, išblyškusio veido ir neperdidelio ugio. Jo protas veikia lėtai nors tikrai. Jo kraujo apytaka lėta, energija menka. Jisai abelnai, pasitenkinęs savo gyvenimu, kokį turi; kovotojas už kokias nors idėjas iš jo menkas, jisai bevelija kur nors biskį pasnaust, kada turi laiko. Ambicija mokslui ar darbui menka, iniciatyva sustingus. Bet šiaip jisai yra pasitikėjimo vertas, gero budo žmogus. Jo akys pilkos, mažos; dantys prastos išvaizdos, gelsvoki, minkšti; plaukai ploni, švelnus. Kitaip sakant, toksai individas nerodo energiško žmogaus pavyzdį.

Sangviniškasis — Sangvinai, šviesiaplaukiai, yra fiziniai mitrus ir tvirti; mėlynų akių, šviesaus, malonaus veido, aukšto ugio, turi puikią kraujo apytaką, pilni energijos. Daugelis lengvesniojo sporto čampionų, k.t., tenniso, bėgimo, plaukimo, bokso, etc., yra sangvinai. Dantys gražus, šviesiai gelsvi, burnos smagenys šviesiai ružavos. Judėsiai greiti ir gracingi, lupos raudonos, pilni entuziazmo bei optimizmo, protiniai gana veiklus ir pasižymi iniciatyva. Valios tvirtumu jie nepasižymi ir linkę prie oportunizmo.

Tulziškasis. — Šio tipo atstovais yra juodaplaukiai-brunetai, turi gelsvą odą ir tamsias akis; diktoko kuno ir stiprių-stambių raumenų. Jų forma ir judėsiai nėra taip gracingi, kaip sangvinų, bet už tai jie pasižymi didele jėga ir ištverme. Jie yra rustaus veido ir pilni energijos. Ugio vidutinio, kartais pusėtinai didelių stambių kaulų. Plaukai šiurkštus. Labai pikti ir audringi impulso įtakoj; dideli užs spydėliai ir pilni ambicijos; labai pageidauja garbės ir galios; optimistiški ir entuziastiški, bet nelabai pastovųs savo pasiryžimuose. Linkę prie oportunizmo ir nori visuomet iškelti savo "ego"; tankiai pasiduoda sentimento įtakom ir didžiuojasi menkniekiais; retai kada save aukoja kokiom nors idėjom. Dantys stambųs, aštriais kampais, rusvai geltoni.

Nerviškasis. — Smulkaus kuno ir menkos fizinės jėgos, sveikata nepergeriausia. Plaukai švelnus ir retoki, akys melsvos ar pilkos. Raumenys menki, bet judėsiai labai greiti. Odo šviesi, kai kurie išrodo išblyškę. Yra dideli sentimentalstai ir geraširdžiai. Dantys jų labai šviesųs, lyg perlai, pailgi. Pasižymi dideliu proto veiklumu ir fiziniu pasiaukojimu savo idėjom. Rupestingi, pilni pasiryžimo ir verti pasitikėjimo. Šiam tipui priklauso didžiuma proto darbininkų, mokslininkų, rašytojų, muzikų, aktorių, kompozitorių ir šiaip mėnininkų. Šio tipo smageninis aparatas yra labiau išsirutulojęs, negu kurio kito.

Kombinuoto temperamento žmonėse — kombinuojasi ir čia išvadintos fizinės bei psichinės ypatybės. Temperamentai, remiantis "La Vie Intelectuelle" išvadžojimais, tai yra musų busenų rušys, kuriais sudaro susiderindamos įvairios musų organizmo funkcijos. Fizinės busenos nutiesia pamatą visam musų psichiniam gyvenimui. Pasisekimas ar nepasisekiams gyvenime tankiausiai priklauso nuo to, kaip musų temperamentas reaguoja į mus pasirinktą (tankiausiai mum parinktą) darbą. Pav., tulziškas (muskulinis) tipas labiau tinka fiziniam darbui, negu smageninės konstitucijos (nerviškasis) individas. Pirmasis greičiau pails dirbdamas protinį darbą, o antrasis finzinį.

(Bus daugiau)

"BALTASIS ŠVEDŲ LAIVYNAS"
Greita kelionė į Lietuvą per Švediją.
Laivai išplaukia iš New Yorko
Pier 97, gale W. 57th St.,

—o—

x) DROTTNINGHOLM .. Lapkr. 29
x) GRIPSHOLM ..... Gruodžio 9
x) KALĖDŲ Ekskursija į LIETUVĄ

Dideli, balti it gulbės laivai. Erdvus ir gerai ventiliuoti kambariai. Kelionėje: judomi paveikslai, koncertai ir šokiai. Keliaujant "Baltuoju Švedų Laivynu", kelionės buna pertrumpa.

—o—

Kreipkis į vietinį agentą, arba:
SWEDISH AMERICAN LINE
10 STATE ST. — BOSTON, MASS.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Lietuvos Derlius Šiais Metais

Musų krašto derlius daugiausia priklauso nuo oro sąlygų, kokios oro sąlygos buna žiemą, pavasarį ir vasarą. Bet derliaus atžvilgiu didžiausios reikšmės turi pavasario ir vasaros oras.

Praeitą žiemą nebuvo labai šalta. Buvo tiktai keletas labai šaltų dienų, kurios pakenkė sodams. Žieminiams javams šaltis nepakenkė, nes jie buvo apkloti stora sniego danga. Pavasario ir vasaros oras buvo žymiai vėsesnis, negu normaliai buna. Ypač buvo vėsus gegužės ir birželio mėnesiai šiaurės ir rytų Lietuvos dalyse. Liepos ir rugpiučio mėnesiai šilimos atžvilgiu buvo normalus; vietomis buvo tokie pat, kaip kitais metais, vietomis kiek vėsesni. Drėgmės atžvilgiu, šiaurinėj ir rytų Lietuvos dalyje pavasarį, ypač gegužės ir birželio mėn., buvo labai drėgnas. Šiaurės ir vidurinės Lietuvos kai kuriose vietose drėgmės perteklius kliudė laiku vasarojų pasėti. Nors lietus javų suvalymui labai nepakenkė, vis delto kai kur nupiauti javai gavo perdaug lietaus, kai kur ir diegus išleido. Birželio mėn. antroje pusėje pasėliai atrodė atsilikę, bet sausas ir šiltas liepos mėn. oras pasėlių mokimą pagreitino. Bendrai šių metų oro sąlygos augalams buvo vidutinės.

Centralinio statistikos biuro apskaičiavimas šių metų Lietuvos pasėlių plotas ir derlius yra sekantis:

Augalų Kulturos	Pasėlių Plotas 1.000 ha.	Derlius 1.000 tonų
Žieminiai rugiai	48	57
Žieminiai kviečiai	159	194
Vasariniai kviečiai	43	43
Miežiai	207	230
Avižos	343	360
Mišinys	97	121
Vikiai	23	26
Žirniai	63	67

Taigi, kaip matyti, šių metų musų javų derlius neblogas. Žieminiai rugiai užderėjo gerai, ypač geri rugiai buvo vakarinėse Lietuvos dalyse. Neblogai užderėjo mišinys, kiek blogiau vikiai ir žirniai. Šiemetis musų krašto derlius yra aukštesnis už vidutinį. Spėjama, kad grudų musų reikalams pilnai pakaks ir liks dar kiek eksportuoti. Bet vargu ar galėsime savo krašto grudus eksportuoti, nes javų kainos užsieniuose yra labai žemos. Taigi javų eksportui yra maža vilties, todel vietinį javų perteklių teks sunaudoti gyvulių ukiui kuris paskutiniuoju laiku Lietuvoje ėmė smarkiai plėstis. — **Tsb.**

Autobusų Susisiekimas Kaune

Kauno miesto savivaldybė atkreipė didesnio dėmesio į susisiekimo sutvarkymą. Yra išrinkta tam tikra komisija, kuri ištyrus reikalą, nutarė pasiulyti miesto valdybai, kad autobusų susisiekimą paimtų į savo rankas pati miesto savivaldybė nuo 1934 m. pradžios. Šiuo laiku autobusų susisiekimas yra atskirų koncesionierių rankose. Jie tarp savęs konkuruoja ir dažnai nesilaiko nustatytos tvarkos. Susisiekimui pagerinti ir papiginti nuo Naujų Metų miesto valdyba ruošiasi duotas koncesijas atšaukti ir paimti susisiekimą savo žinion. Kauniečiai tikisi, kad tada susisiekimas bus tvarkingesnis ir pigesnis.

Kauno miestas yra vienintėlė sostinė pasauly, kuri neturi tramvajaus. Kaunas tramvajų "pergyveno", jo negavęs. Tramvajus dabar laikomas atgyvenusiu dalyku, nuo kurio nori atsikratyti visi moderniški miestai, nes autobusai pasirodė daug pigesni ir patogesni.

Nuo arklių tramvajaus Kaunas vienu šuoliu perėjo prie autobusų susisiekimo. — **Tsb.**

Lenkai apie Lietuvių Muziką

Šiomis dienomis Varšuvos radiofonas, o podraug ir kitos lenkų radio stotys, tame skaičiuje ir Vilniaus, perdavė lietuviškos muzikos koncertą. Prieš prasidedant koncertui, buvo paskaita apie lietuvišką muziką. Šią paskaitą paruošė šiais metais keletą mėnesių Lietuvoj viešėjęs lenkų žurnalistas — rašytojas dr. Mergel.

Reikia pasakyti, kad paskaita apie lietuvių muziką buvo gana objektinga. Autorius pažymėjo, kad lietuvių spauda šiemet minėjo "Aušros" 50 metų sukaktuves. Lietuvių muzika yra dar jaunesnė, negu lietuvių spauda. Pirmieji lietuvių muzikos pionieriai buvo: Lietuvos Himno autorius dr. V. Kudirka, dr. Vydunas, vyskupas Baranauskas, nors jie iš profesijų ir nebuvo muzikais. Bažnytinės muzikos srity daug pasidarbavęs prof. J. Naujalis, miręs Petrapily Sasanauskas ir kun. Brazys.

Prieš kariniais laikais centrinė lietuviškos muzikos figura buvęs kompozitorius Stasys Šimkus. Jis pats harmanizavo lietuviškas liaudies dainas, pats dirigavo chorus ir t.t.

K. Čiurlionis — genialus menininkas — kurė taip pat muzikalinius kurinius. Jis jau daugiau pasidavė Vakarų Europos įtakai, ir jo kuriniai pasižymi aukštu originalumu.

Toliau autorius pažymi, kad po karo lietuviškoji muzika atsipalaidojusi nuo lenkų ir rusų įtakos, nukrypo daugiau į vakarus ir pradėjo ieškoti lietuviškajai muzikai naujų kelių. Prelegentas išvardino jaunuosius lietuviškosios muzikos pionierius, paminėdamas visus svarbiasniuosius kompozitorius: Juozą Gruodį, J. Tallat — Kelpša, V. Žadeiką, Balį Dvarioną, Vl. Jakubėną, J. Kačinską ir kitus.

Gaila, kad ši paskaita buvo labai iegausiai iliustruota lietuviškosios muzikos kuriniais. Varšuvos radiofono koncertas išpildė tik du J. Gruodžio kurinius: "Rudenį" ir "Katarinką". Numatytų lietuvių dainininkų patefono plokštelių muzika nebuvo perduota. — **Tsb.**

Dariaus ir Girėno Paminėjimai

Dariaus ir Girėno didžiojo žygio nepaprastai tragiškos pabaigos sukeltas skausmas vis dar tebegaubia Lietuvą. Diena iš dienos miestuose, miesteliuose ir kaimuose ruošiami jų paminėjimai, visur tariamasi kaip juos pagerbus ir kaip jų vardą įamžinus, kad žinotų juos ainiai nors ir po tukstančio metų.

Paminklo Kaune statymo darbai varomi visu spartumu. Aukos šiam tikslui plaukia iš viso krašto. Aukoja kas tik kiek gali, aukšti visuomenės žmonės, profesoriai, valdininkai, ukininkai, paprasti darbininkai. Ypatingo įspudžio padarė auka vienos našlaitės, kuri ištisą dieną kirtusi pas ukininką javus, savo uždarbį, iš viso 1 litą 50 centų, atsiuntė Dariaus ir Girėno paminklo statymo fondui, pabrėždama, kad norinti pagerbti didvyrius ir ji, nors ir menka auka. Dariaus ir Girėno mirtis sujungė visą Lietuvą. Šiame reikale nėra nei partijų, nei luomų, nei tikybos skirtumų.

Atlanto nugalėtojų pagerbimas pasireiškia ne tik aukomis didžiajam paminklui. Tuo tarpu retai jau kur galima rasti miestelį, kuriame viena gatvė nebutų pavadinta Dariaus-Girėno vardu. Jų vardu pavadinami tiltai, mokyklos, įvairus kiti visuomeniški ir kulturiški pastatai. Nuo Nepriklausomos Lietuvos neatsilieka ir lenkų atplėšta nuo Lietuvos dali — Vilniaus kraštas.

Nors nuo tos dienos, kada įvyko didžioji tragedija, praslinko jau daug laiko, tačiau Lietuva dar nenurimsta. Liudesys tebelaiko apėmęs visą kraštą, Dariaus ir Girėno vardai tebeskamba ir, žinomas dalykas, ilgai dar skambės. — **Tsb.**

Lietuvos Tabako Pramonė

Steigiamas Dar Vienas Tabako Fabrikas

Po didžiojo karo tabako pramonė gana greit išsivystė ir šiandien jau pilnai patenkina vidaus rinkos pareikalavimą. Kai kuriems fabrikams teko sumažinti savo gamybą.

Šiuo metu Lietuvoje yra 8 tabako ir papirosų fabrikai: 5 — Kaune, 2 — Klaipėdoj ir 1 — Vilkavišky. Visi šie fabrikai yra sudarę sindikatą ir pasiskirstę produkciją nuošimčiais. Taip pat nustatytos tvirtos tabako gaminių kainos, kurios galėtų buti žemesnės, jeigu butų laisva konkurencija. Dabar papirosų kainos Lietuvoje yra tokios: 10 št. 1 rušies — 60 ct., II. rušies — 30 ct. ir III. rušies — 25 ct. Palyginus su tabako gaminių kainomis kituose kraštuose, ypač kad daugumoj kraštų įvesti tabako monopoliai, Lietuvoje jos nėra aukštos, žymiai žemesnės, negu, pavyzdžiui, Lenkijoj ar Vokietijoj. (Į lenkų okupuotąją Lietuvą eina iš nepr. Lietuvos smarki tabako kontrabanda, kuri pasiekia net Lenkiją, nes lietuviški tabako gaminiai, palyginus su lenkiškais, yra ir geresni ir žymiai pigesni).

Gana daug Lietuvoje suvartojama ir vietinio tabako, Lietuvoj užauginto. Yra įsikurusi net tabako augintojų draugija, kuri skatina tabako auginimą. Ir iš tikrųjų, jo užauginama jau nemažai. Visa nelaimė, kad Lietuvoje užaugintas tabakas nepasižymi gera rušimi, ir susiburę į sindikatą tabako pramoninkai vengia jį vartoti. (Pavyzdžiui, Latvijoj tabako fabrikai prievarta verčiami į užsienių tabaką įmaišyti 10% vietinio). Užtat tabako augintojai savo užaugintam tabakui neturi rinkos.

Neseniai grupė žmonių iškėlė sumanymą įsteigti tabako fabriką, kuris neįeitų į sindikatą ir gamintų papirosus tik iš vietinio tabako. Tada paprastos rušies papirosai atpigtų iki 1 cento už štuką. Atsiradus konkurencijai, ir kiti Lietuvos tabako fabrikai butų priversti savo gaminius atpiginti. Vartotojams tas, žinoma, išeitų į naudą.

Tsb.

Ruošiasi Kovai su Nedarbu Žiemą

Rugsėjo 18 d. vidaus reikalų ministerijoje buvo tarpžinybinis pasitarimas nedarbo klausimais. Pasitarime pirmininkavo vidaus reikalų ministeris pulk. Rusteika. Dalyvavo savivaldybių departamento direktorius Barkauskas, vyr. statybos inspektorius inž. Novickis, vyr. darbo inspektorius Šostakas, finansų departamento direktorius Lipčius, susisiekimo inspektorius Tamašauskas, žemės ukio rumų vicepirm. Vaškelis, Kauno burmistras Graurogkas ir Šiaulių bei Marijampolės burmistrai. Pasitarimas buvo daugiau informacinio pobudžio. Savivaldybių departamento direktorius padarė pranešimą, kaip buvo organizuojama kova su nedarbu, miestų burmistrai gi papasakojo ką šiuo reikalu padarė ir mano padaryti miestų savivaldybės. Pasitarime pripažinta, kad tiksliausia priemonė kovai su nedarbu yra viešieji darbai. Šiemet bedarbiai darbų bus aprupinti kaip tik tokiu budu. Organizuojant viešuosius darbus šiemet bus stengiamiamasi juos taip vesti, kad duotų kuodaugiausia naudos. Be to, pasitarime buvo nurodyta, kad didžiausia ir naudingiausia darbo sritis viešiesiems darbams yra kelių tiesimas. Be to, dar iškeltas klausimas įkurti tam tikrą centralinį viešųjų darbų organą. Kovai su nedarbu nutarta paruošti talsykles. Taisykles paruoš vidaus reikalų ministerija. — **Tsb.**

Kino Filmų Gamyba

Visą laiką Lietuvos kinų teatruose rodomos daugiausia Vokiečių, Prancuzų ir Amerikos gamybos filmos. Savų, Lietuvoje gamintų kiek didesnio masto filmų dar nėra. Matant, kad pavyko gražių, patriotiškų filmų pasigaminti latviams, estams, čekams, kurie stipresnių jėgų už lietuvius neturi, kilo sumanymas įsteigt kino studijas bei gaminti filmas Lietuvoje, tačiau iš tų sumanymų nieko gera neišėjo.

Gali atrodyti keista, kad tokia valstybė, kaip Lietuva, neįstengia sukurti savų, tikrai lietuviškų filmų. Pasirodo gi, kad filmų gamybos darbas netaip jau lengvas, ką parodė ir nenusisekę bandymai. Vienas dalykas, tai kad šiam reikalui reikia gabių ir tinkamų žmonių, o kitas dalykas, tai kad reikia nemažo kapitalo. Gabių žmonių Lietuvoje yra pakankamai ir iš šitos pusės iškyla sunkumų palyginamai nedaug, tačiau sunkumai iš kitos pusės, — pinigų klausimas, sugriauna net ir gražiausias viltis.

Ir tokiu budu nieko didesnio pagaminti neprisiruošiama. Tenkinamasai tiktai smulkmenomis, dienos kronika, kuri rodoma kinoteatruose tik kaip priedas. Tų kronikų tarpe pasitaiko gabalėlių ir gana gražių, kuriuos galima butų parodyti net svetimiems. Antai, yra parodytas musų kariuomenės gyvenimas stovykloje, jos užsiėmimas, manevrai. Yra parodyta sportininkų stovykla Nidos smėlynuose, taip vadinamose kopose, kurios ekrane atrodo lyg butų didžiausia dykuma. — Sachara. Yra parodyta kaip mokosi musų vaikai mokyklose, kaip gyvena žmonės. Paprastai nufilmuojama beveik kiekvienas Lietuvos gyvenimo reiškinys ir įvykis.

Šitokia filmų gamyba nėra brangi, nes ji gaminama tik apie 150 metrų ilgumo. Ir kol kas tenka tik šiomis kronikomis pasitenkinti.

Norint tačiau sukurti ką nors didesnio, reikia pinigų. Valstybė skirti negali, nes ji turi šiaip daug reikalų, privačių gi žmonių, kurie sutiktų įdėti didesnį kapitalą į filmų gamybą, neatsiranda. — **Tsb.**

Nevykusi Pabaltės Spaudos Santarvė

Jau nuo prieškarinių laikų daug yra prirašyta ir prikalbėta apie trijų Pabaltijo tautų — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — susiartinimą bei bendradarbiavimą. Sukurus šioms tautoms savo jaunas valstybes imta kalbėti net apie šių trijų valstybių sąjungą. Bet štai jau praėjo 15 metų, o tos sąjungos kurimas taip ir tebėra gražiuose žodžiuose. Ne tik politiniu, bet ir kulturiniu bei ekonominiu atžvilgiu susiartinimas vyksta lėpai sunkiai. Tam pavyzdžiu gali buti Pabaltės valstybių (Lietuvos — Latvijos — Estijos) Spaudos antantė (santarvė). Lietuvos ir Latvijos laikraštininkų sąjungos tokią santarvę pasirašė Rygoj 1931 metais, Lietuvos — Estijos santarvė buvo pasirašyta Kaune pernai. Paskui buvo sudarytas visų trijų kraštų spaudos santarvės nuolatinis komitetas, kuris turi prižiurėti santarvės vykdymą. Svarbiausias susitarimo punktas yra toks, kad vieno krašto spauda rašydama ką nors apie kitą kraštą, turi imti žinias iš pirmų ir tiesioginių šaltinių. Vadinasi, latviai ką rašydami apie Lietuvą turi naudotis žiniomis iš Lietuvos šaltinių ir panašiai.

Bet pasirodo, kad ir tokie kuklus reikalavimai nevykdomi. Šiemet Estijos sostinėj Taline įvyko Pabaltės spaudos santarvės konferencija. Ten vieni kitiems prikalbėjo daug gražių žodžių. Latviai ir estai pasižadėjo savo spaudoj bent nieko Lietuvai priešingo nerašyti mums opiu Vilniaus klausimu. Bet konferencijos nutarimus plačiau nepaskelbė savo spaudoje. Prasidėjusiose Lietuvos — Vokietijos prekybos derybose latvių spauda daug rašė ir nepalankiai Lietuvai, pasinaudodama vokiečių žinių šaltiniais, nedėjo net Lietuvos oficiališkus neteisingų žinių atšaukimas. Čia yra aiškus spaudos santarvės laužymas. Dėl šitų dalykų Lietuvos žurnalistų Sąjungos Valdyba pasiuntė Latvijos žurnalistų Sąjungai tam tikrą raštą, nurodydama latvių spaudos išsišokimus. Girdėti, spaudos santarvės komitetas Latvijoje galįs suirti del tarpusavių nesutarimų. Galimas dalykas, kad suirs ir visa Pabaltės spaudos santarvė, kuri prieš porą metų taip iškilmingai buvo pasirašyta ir gražiais vieni kitiems linkėjimais palydėti. — **Tsb.**

Tvarkytini Lietuvos Paštai

Nepriklausomoji Lietuva, be Klaipėdos Krašto, užima 56.000 ketvirtainių kilometrų žemės plotą, kuriame yra 560 pašto įstaigų bei pašto agenturų. Reiškia, vienai pašto įstaigai vidutiniškai tenka aptarnauti 100 ketv. kilometrų plotą ir apie 40,000 gyventojų. Aišku, paštų tinklas yra dar per retas. Bet blogiausia, kad sodžiuose ir mažesniuose miesteliuose nėra korespondencijos po namus išnešiojamo. O daugumai gyventojų pašto įstaiga yra už 3 — 5 —8 ir net 10 kilometrų. Tai buk gudrus, ir skaityk laikraščius, jeigu tenka lapnoti po 8 — 10 kilometrų juos iš pašto atsiimti.

Ypač sodžiuose sunku imti dažniau išeinančius laikraščius. Todėl žmonės skaito išimtinai savaitinius laikraščius, o jau daugelis norėtų ir dažniau laikraštį gauti. Šiemet pirmas, sodžiui (kaimui) skiriamas laikraštis "Musų Rytojus" pradėjo eiti du kartus per savaitę ir turi nemaža keblumų; nes skaitytojai skundžiasi iš pašto atsiėmimo sunkumais. Yra jau norinčių ir dienraščius skaityti, bet šitam kliuti vėl sudaro paštas. Todel imta per spaudą ir žurnalistų susirinkimas reikšti paštų netvarką nepasitenkinimą. Nes iš tikrųjų Lietuvos paštai per 15 metų padarė bene mažiausią pažangą, palyginus su kitomis sritimis.

Naujas paštų valdybos direktorius inž. Stanaitis rugsėjo 20 d. pasikvietė didesnių laikraščių redaktorius į pasitarimą pašto reikalais. Tuo tarpu nutarta įtraukti į spaudos platinimo darbą 1600 laiškanešių, kurie kasdien išnešioja korespondenciją miestuose ir didesniuose miesteliuose. Jie priiminės laikraščams prenumeratą, o už tai jiems laikraščiai pasižadėjo skirti po 10 nuošimčių nuo gautos prenumeratos sumos. Laiškanešių įtraukimas į laikraščių platinimą, tikimasi, padės laikraščiams labiau prasiplatinti miestuose. Nes kaip ne keista, o šiandien Lietuvos kaimų žmonės daugiau laikraščius skaito, negu mieščionys, tikrieji ir tariamieji inteligentai.

Be to, rupinamasi visose seniunijose įsteigti vadinamus pašto punktus, Įsteigus apie 3000 tokių pašto punktų, ukininkams laikraščių ir laiškų atsiėmimas labai palengvėtų, nes tektų tiktai nueit ½ — 1½ kilometrų į artimiausį pašto punktą.

Šiuo laiku sunku pasamdyti dar bent 4000 laiškanešių, kad jie laikraščius bei laiškus sodžiuose atneštų į namus. Klaipėdos Krašte yra vokiško sutvarkymo paštai ir korespondencijai ir sodžiuose kasdien išnešiojama. — **Tsb.**

PARINKTINOS NAUJOS KNYGOS

Iš čia sužymėtų knygų, daugumoj jų yra užsilikę tik po keletą egzempliorių užtai patariam pasiskubint su užsakymais. Visas šiame kataloge Knygas parduodam 25 nuošimčiu žemiau pažymėtos jų kainos; tai yra, jei imsit už dolerį knygų, prisiųskit Mums 75c., o jei imtumet už $4. knygų, tai prisiųskit tris dolerius, ir t.t.

1) Lietuvių Tautos Istorija, parašė St. Matulaitis. Pusl. 260. Kaina $1.25
2) Gamtos Pasakos. Vertė A. Murkienė. Pusl. 126. Kaina 50c
3) Lietuvių Tauta Senovėje ir šiandien, antras tomas. Parašė J. Šliupas, M. D. Pusl. 563. Kaina $2.00
4) Žemės Ukio Koperacija, išleido Žemės Ukio Departamentas. Pusl. 52. Kaina $1.00
5) Buhalterijos Vadovėlis, I dalis Elementarinis kursas komercijos mokykloms. Parašė J. Illgunas. Pusl. 184. Kaina $1.00
6) "Aušros" 40 Metų Sukaktuvių Minėjimo (1183 — 1923). Žvaigždės laida. Pusl. 265. Kaina $1.50
7) Kiškiai, penkios pasakos vaikams su paveikslais. Parupino Pr. Mašiotas. Piešiniai P. Kalpoko. Pusl. 20. Kaina 15c
8) Kišeninis Rusiškai-Lietuviškas Žodynėlis. Parašė A. Vėgėlis ir J. Strazdo. Pusl. 252. Kaina 80c
9) Bilologija arba Mokslas apie Gyvus Daiktus. Pagal Profesorių Nusbaumą. Sutaisė Šernas. Pusl. 147. Kaina 50c
10) Raktas pažinti augalams, kurie žydi vasarą ir rudenyje. Parašė J. Avižius. Pusl. 138. Kaina $1.00
11) Akyvi Apsireiškimai Sviete, ant kurių žmonės nuolatai žiuri, bet jų gerai nesupranta. Su paveikslais išvertė A. Olszewski. Pusl. 79. Kaina 40c
12) Istorija Septynių Mokintojų. Išleidimas trečias. Pusl. 158. Kaina 60c
13) Mokslinčius Tvardauckas. Apysaka iš žmonių padavimų. Dalis pirma ir antra. Pusl. 174 Kaina 60c
14) Gamtos Pajiegos ir kaip iš jų Naudotis. Pusl. 238. Su paveikslais. Sutaisė Šernas. Kaina $1.50
15) "Moteris". Jos gyvenimo srytis ir jos paslaptis. Su paveikslais. Parašė D-ras E. Zozanas. Pusl. 73. Kaina 50c
16) Paėjimas Organiško Svieto. Pagal Bittnerį. Sutaisė Šernas. Pusl. 137. Kaina 50c
17) Vyskupo M. Valančiaus Raštai. Antano Tretininko Pasakojimas. Naujas pataisytas išleidimas. Išleido J. Zavdzkis. Pusl. 112. Kaina 60c
18) Venerinės arba Slaptosios Ligos. Kaip nuo jų apsisaugoti. Parašė Dr. A. J. Karalius. Pusl. 12. Kaina 50c
19) Dailidė arba Patarmės Stalioriams Surinktos iš Geriausių naujųjų knygų Viršum 120 paišinių. Antano Dailidės antras spaudimas. Pusl. 91. Kaina $1.00
20) Jaunasis Dailidė. Staliams visokių baldų išdirbimo vadovėlis. Virš 200 paveikslų. Pusl. 94. Kaina $1.00
21) Kankintojai ir Kankintiniai už Mokslą. Išleista su pagelba Lietuvių Amerikoje. Parašė Kun. V. Dembskis. Pusl. 183. Kaina $1.25
22) Barbora Ubryka arba Klioštorius ir Jezuitai. Sulietuvino A. J. Karalius, M. D. Pusl. 118. Kaina 50c
23) Lietuvos Istorija. Antra praplatintoji Laida su penkiais žemėlapiais. Parašė A. Alekna. Pusl. 235. Kaina $1.25
24) Lietuvių Tautos Istorija. Parašė St. Matulaitis Pusl 260. Kaina $125
25) Augalų Fiziologija. Parašė M. Stankevičius. Pusl. 134. Kaina 50c
26) Kaip Gyvena Augmenys. Pagal Lankevičių ir kitus. Sutaisė Šernas. Pusl. 129. Kaina 50c
27) Trumpa Senovės Istorija. Su paveikslais ir žemlapiais. Pusl. 305. Kaina $2.00
28) Gamtos Istorija I Knyga. I Gyvuliai, II Augmens, III Akmens ir Žemės. Vertė D-ras A. Bacevičia. Pusl. 209. Kaina $1.25
29) Kada ir Kokiu Budu Gali Svietas Kada Nors Pasibaigti? Išvertė J. Ilgaudas. Pusl. 135. Kaina $1.50
30) Dailės Milžinai, jų Gyvenimas ir Darbai. Vertė Ant. Ferd. Maksimovičius. Pusl. 251. Kaina $1.75
31) Senovės Istorija. Trečioji Laida. Vertė iš Rusų Kalbos K. Kepalas. Pusl. 226. Kaina $1.25
32) Dainų Atsiminimai iš Lietuvos Istorija. Parašė M. Biržiska. Pusl. 142. Kaina 60c
33) Dievo Galybė. Pasikalbėjimai ir paveikslėliai. Pačios bendrosios žinios iš Zoologijos, Botanikos, ir Geologjos. Pusl. 174. Kaina $1.25
34) Filosofijos Straipsniai. Parašė V. J. Burdikas. Pusl. 232. Kaina $1.25
35) Mano Patyrimai Didžiojoj Karėj 1918 ir 1919. Parašė Kun. J. F. Jonaitis, Kapelionas. Pusl. 64. Kaina 25c
36) Istorija Abelna. Dalis Pirma nuo Seniausių Laikų. Kinijos — 2800 m. per Kr. iki galutiniam išdalinimui imperijos Aleksandro Makedoniškojo 146 m. pr. Kr. Surašė D-ras A. Bacevičia. Pusl. 498. Kaina $2.25
37) Lotynų Kalbos Vadovėlis, I dalis. Parašė K. Jokantas. Pusl. 176. Kaina $3.50
38) Vaikų Skaitymėliai su Lietuvos Žemlapiu. Pusl. 259. Kaina 50c
39) Lietuvių Literaturos Istorija su Žymesniųjų Kurinių Turiniais. Parašė Mira. Pusl. 142. Kaina 80c
40) Lietuvos Istorija Pradedamosios Mokykloms Vadovėlis. Parašė Pranas. Pusl. 106. Kaina 50c
41) Poezijos ir Prozos Teorija. Vadovėlis vidurinėms mokykloms. Parašė St. Češunas. Pusl. 77. Kaina 50c
42) Lietuvių Kalbos Sintaksė. Parašė P. Klimas. Pusl. 51 Kaina .. 35c
43) Lietuvių Rašybos Vadovėlis. Ketvirtasis Leidimas. Išleido L. Gira. Pusl. 78. Kaina 50c
44) Pėdom Kristaus. Vertė S. Petrovas. Pusl. 176. Kaina 75c
45) Teisybės Pasakos. Sutaisė M. Šalčius. Pusl. 62. Kaina 25c
46) Patarlės ir Dainos. Pusl. 30. Kaina 20c
47) Po Priedanga Šventinybės. Istoriška apysaka iš Rymo Laikų. Parašė E. Posteris. Pusl. 100. Kaina 60c
48) Pasakėlės Vaikam su Paveikslais. Pusl. 56. Kaina 35c
49) Musų Istorijos Pradžiamokslis. Antrasis Leidimas. Pusl. 167 Kaina 90c
50) Komercijos Aritmetikos Vadovėlis. Parašė J. Ilgunas. Pusl. 314 Kaina $2.00
51) Mano Dovanėlė, 16 Pasakėlių. Parinko ir Perpasakojo Pranys Mašiotas. Piešinėliais Petras Kalpokas. Pusl. 22. Kaina 20c
52) St. Brašiškio Raštai. Jo Mokymo Naujieji Keliai ir 19 rankos Pavyzdžių. Pusl. 71. Kaina $1.00

AMERIKOS LIETUVIO KNYGYNĄ
14 VERNON ST. WORCESTER. MASS.

1)-Po Apgarsinimui —
Vieno veiksmo komedija, 28 pusl. Lošia 4 vyrai ir 3 moterys. Kaina 30c.

2)-Atsiliepė Širdelė —
Vieno veiksmo dramatiškas vaizdelis, 31 pusl. Lošia 4 vyrai ir 2 moterys, ir

3)-Grybų Mišinys —
Vaikų Teatrui. Lošia maži berniukai ir mergaitės. Abu vekalukai vienoj knygelėj. Kaina 25c.

4)-Jonas Burbulas —
Vieno veiksmo komedija. 31 pusl Lošia 3 moterys ir vyras. Kaina 25c., ir

5)-Doros Sargas —
3-jų aktų drama, veikalas iš baudžiavos laikų. 90 pusl. Lošia 6 vyrai ir 4 moterys. Kaina 50c.

6)—Bijunėlis-Komedija
ir drama 4-se veiksmuose 6-se atidengimuose su dainomis. Parašė žymus dramaturgas V. Nagurnoskis. Lošime dalyvauja 15 ypatų. Kaina 50 centų.

7)—Sušaldyta Dėdienė,
Vieno akto farsas—komedija. Ši komedija pilna juokų ir gyvumo. Lošime dalyvauja 6 ypatos. Kaina 30 centų.

Imant visas knygeles sykiu — pasiųsime už $1.50. Kreipkitės šiuo adresu:

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St., Worcester, Mass.

SKAITYKITE ir PLATINKITE AMERIKOS LIETUVIS LIETUVIAI!

PASIKALBĖJIMAS SU JANUŠKEVIČIU

(Tąsa nuo 4-to puslapio)

(dvarininkų) yra tik apie 3% smulkių ukininkų, turinčių mažiau negu 10 hektarų žemės yra 60%; turinčių žemės nuo 5 ligi 8 hektarų ukininkų skaičių sudaro nemažas nuošimtis. Iš to galima suprasti, kad Vilnijos ukis yra labai menkas, todel nenuostabu, kad tenai žmonės labai vargingai gyvena. Gi stambųs ukiai nyksta, naujų gaspadorių skaičius kas metą daugėja po apie 5%, priežastis to, stambųs ukiai bankrutina, perimami valdžios ir parceliuojami, žemė duodama atkeltiems iš Lenkijos lenkams bežemiams kolonistams daugiausia lenkų kariuomenei, tarnavusiems kareiviams. Žodžiu, gyventojų skaičius ukyje daugėja, žemę pasidalinanti žmonės, sudaro daugiau mažų ukių; ukis apdirbamas senoviškai, galima sakyti, primityviška tvarka vedamas, neišduoda tiek maisto — produktų kad aprupinus visus ukininkus maistu ir, kad iš gamybos surinkus tiek zlotų, kad but galima apsimokėti mokesčius, nuošimčius ir skolas išmokėti.

Teko girdėti, kad Vilniaus krašte yra žmonių, kurie per metą laiko nėra ragavę mėsos, arba, kiti gavo mėsos tiktai pripuolamose šventėse per Velykas ar Kalėdas. Statistika rodo, kad mėsos valgo kelis kartus savaitėje tiktai apie 5% žmonių; gi kurie mėsos valgo kelis kartus į mėnesį 10%; apie 75% gyventojų, mėsos nevalgo, nes tokis maistas jiems perbrangus ir neprieinamas. Sakoma kad yra žmonių, kurie mėsos per 10 metų nėra ragavę.

LIETUVIŲ GYVENIMAS BLOGAS

Lietuvių gyvenimas nepavydėtinas kaimuose ir miestuose. Vilniuje lietuviai turi sunkią buitį bet pakantriai neša lenkų vergijos kryžių, tebegyvena vilčia, kad gal ankščiau ar vėliau lenkai bus išvyti ar patys išeis iš Vilniaus. Lietuviai Vilniuje ryžtasi, kovoja su visomis bėdomis, dirba tautos darbą, palaiko kiek sąlygos, leidžia daug savo įstaigų, ypatingai švietimo srity. Ryto draugijos skyriai, mokyklos randasi daugely vietų Vilnijoj, daugelį jų jau lenkai uždarė. Kulturos draugija vėliau įsteigta, palaiko 4 mokyklas, bet skundžiasi, kad neturi lėšų ir abejoja, kad galės išlaikyti visas 4 mokyklas. Pastaruoju laiku Kulturos draugija, galima sakyti, pusdykai nupirko namą, kuris turi istorinės reikšmės savybę; šį namą nupirko nuo gerb. panelių Grinkevičiutių, kurios bene gerokai sulenkėję, bet dvasioje lietuvaitės patrijotės. Šiame name seniau lietuviai laikydavo slaptus susirinkimus, pasislėpdavo nuo rusų žandarų. Švietimo skyriai Kulturos ir Ryto draugijų yra provincijoj, kaimuose, bet abejoms draugijoms stinga lėšų išlaikyti švietimo įstaigas, mokyklas, knygynėlius, etc. Ypač pageidaujami kaimuose jaunimo darželiai, bet nėra lėšų jų palaikymui.

Supratau iš vilniečių kalbų, kad jei jie turėtų lėšų, tai didelius darbus nuveiktų švietimo srity, lietuvybės apsaugojimo ir jaunimo organizavimo srity. Bet reikalingi instruktoriai, organizatoriai, paskaitų davėjai, bet jų užlaikymui nėra lėšų. Daug lietuvių tarnauja okupantams lenkams tiktai delto, kad nuo bado atsigint, kad zlotą kitą uždirbt galėtų šeimos išlaikymui. O tokią lietuvių tarnybą lenkai išnaudoja, delto įvyksta provokacijų, įtarimų ir lietuviai nukenčia; daugybė jų atsiduria kalėjiman. Žodžiu, lenkai ubagišką lietuvių kaimo gyventojų ir miestelių lietuvių išnaudoja savo teroristiškai politikai ir represijų vykdymui.

Vilniuje lietuvių studentų Vilniaus Universitete yra šį metą pilnas šimtas. Butų daugiau, jeigu jų tėvai turėtų lėšų, jei kaimiečių ir miestiečių lietuvių ekonominė buklė butų kiek geresnė, tai Vilniaus Universitete lietuvių studentų butų du ar tris kartus daugiau. Pastaruoju laiku, lenkai leido Lietuvių Mokslo Draugijai gauti po vieną kopiją lietuviškų laikraščių iš Lietuvos ir Amerikos. Vilniečiai pareiškė man pageidavimą, kad Amerikos redakcijos butų informuotos ir, kad jos nepagailėtų prisiųsti Lietuvių Mokslo Draugijai po kopiją savo leidžiamų laikraščių.

TEATRE LIETUS LYJA

Budamas Vilniuje nufilmavau žymesnes vietas; šį kartą labiau rizikavau, nes pastebėjau, kad mažiau mane lenkų šnipai sekiojo, nes po miestą vaikščiojau tankiai be lietuvių palydovų, gal delto nepastebėjo mane ir nedarė trukdymų filmavimui miestą. Šį kartą turi daugiau ir geresnių filmų iš Vilniaus. Abelnai, miestas apleistas, galėtų buti žymiai gražesnis ir švaresnis, bet lenkai nevalo ir negražina, nes neturi lėšų; Vilniaus miestas skolose paskendęs. Ne tik vidaus skolos jį slėgia, bet yra ir užsienio skolų didelė našta.

Judėjimas Vilniuje menkas. Nyku, ne taip kaip Kaune, ar Rygoj. Miesto restoranai apytušti po 9-10 valandos; buvau viename teatre, kuriame lošė iš Varšuvos artistai. Gaila ir pikta darasi, kuomet tame teatre lietus per stogą sunkiasi ir lašas po lašo varva ant sėdynių. Sėdėjau su viena vilniete panele, laimė, kad "rain-coatą" turėjau su savim, tai apsisaugojom nuo lietaus viduje teatro, nesušlapome. Mačiau kitus sušlapusius, bėgančius iš sėdynės į sedynę nuo tekančio vandens per teatro salės lubas. Namai netaisomi, nes pinigų nėra, tai paseka lenkų okupacijos. Bet juk aš viską negaliu jums, Vladai, išpasakoti apie Vilnių, vienok galite įsivaizdinti jo padėtį politiniu ir ekonominių atžvilgiu, galit suprasti vilniečių nekantrų gyvenimą.

Aš patarčiau Amerikos lietuviams remti Vilniaus Lietuvių švietimo draugijas, ypatingai Kulturos draugiją, kuriai lėšų stinga mokyklų palaikymui ir skyrių steigimui ir išlaikymui kaimuose. Butų gerai, kad Amerikos lietuvių kolonijose butų bent po vieną kitą pramogėlę parengtą ir gautą pelną, kad ko greičiau pasiuntus į Vilnių. Piniginė parama reikalinga, nes patys Vilniaus ir provincijos lietuviai neturi, jie ir taip nuo burnos nutraukdami viską aukauja savo tautiniams ir švietimo reikalams, bet neištesi užtektinai lėšų, nes visi jie biedni, suvarginti.

Beje, Vladai, siunčia tau geras dienas Dr. Danielius Alseika, nenuilstantis Vilniaus lietuvių veikėjas, Kulturos draugijos pirmininkas. Dabar Dr. D. Alseika įsteigė naujoj vietoj lietuvių kliniką, kuri yra geriausia visame Vilniuje; ji randasi pačiame miesto centre, gražioj vietoj, joje veikia ir vadovauja keletas lietuvių daktarų ir svetimtaučių, gi Dr. Alseika yra vyriausias vadas. Taipgi noriu pastebėti, kad Vilniaus lietuviai labai apgailestauja Amerikos lietuvių lakunų Kapitono S. Dariaus ir lakuno S. Girėno tragedišką mirtį, taipgi netekimą savo žymaus veikėjo ir vado kun. Kraujalio; jo mirtis tai didelė Vilniaus lietuvių nelaimė.

Tai toki mano jums, Vladai įspudžiai iš Vilniaus. Mano filmose pamatysite Vilnių, jo žmonių gyvenimą, kulturos centrus, etc. Žodžiu, paveiksle viską geriau atvaizduosiu negu žodžiu atpasakot galiu apie Vilnių, tą Lietuvos liustančią, vergstančią sostinę.

NAUJI ŽIEMINIAI DRABUŽIAI GIRIŲ ARMIJAI

Jungtinių Valstijų armija prirengė žieminį kostiumą civiliam girių korpusui, vyrams, kurie per ateinančią žiemą dirbs miškuose šioje šalyje. Kostiumas yra tamsiai mėlynos spalvos ir susideda iš šiltų drabužių, pirštinių ir batų.

JAUNYSTĖS ATMINTINOS DIENOS

(IŠ SENO VARGONININKO ATSIMINIMŲ)

Tarp gražiai žaliuojančių miškų, apgaubtų iš abiejų pusių, pačioje įlankos smailumoj, randasi mažas kaimelis, susidedantis vos iš aštuonių gyventojų, turinčiu po keturis margus žemės. Per patį vidurį kaimo tęsėsi paprastas kelias. Gyventojų sodybos buvo plačios abi pusiai kelio. Gyvenamos, duminės gryčios stovėjo prie pat kelio abiem pusėm. Paliai patį kelią traukėsi užtvarai, daugiausia iš eglišakių padirbti pinučiai, (statiniai), kurie atrodė kaip apauga ar kariška tvirtovė. Už užtvarų, radosi keletas višnelų ir apsususių slyvų. Toliau, darželiuose radosi įvairių gėlių. O pastogėse senų sulinkusių gryčių raudonavo krumai senovinių rožių, kurių aukštis pralenkė net ir šiaudinį samanotą stogą. O kaimo gatvę puošė keletas senų garbanuotų gluosnių. Iš abiejų pusių apsupęs mažą kaimelį aukštas miškas, pakėlęs savo galvą, tartum didžiuodamasis, stovi visos apylinkės milžinas, dairydamąsis į slenyje stovintį kaimelį, ir maloniai žiuri į jo suvargusias mažas bakužes, ir slėny gulinčius jų mažus laukus, kur aš augdamas bėginėjau...

Vos pamenu tėvelio žodžius, kuriuos jis man kalbėjo. Sako, jau esi penkių ir pusės metų, reikės nupirkti lementorių ir turėsi mokytis. Nors aš to nesupratau, ir niekad jo nebuvau matęs. Maniau, kad kokia tai nauja žaismė, su kuria bus galima pažeisti. Bet paskui supratau, kad tai yra kas tokio nepaprasto, kuomet tėtis minavodavo lementorių, tai mama pritardavo lengvu tonu ir malone šypsena. Sako, "ot tai ir butų gerai, kai turėtų ką veikti, tai tiek neišdykautų, o dar ir beržinės 'košės' gautų". — Tas man tuoj buvo aišku, kad čia kas nors yra tokio negero, nes aš "beržinės košės" skonį jau ir tuomet gerai supratau. Kartą per daug suolais bėgiodamas, pasprudau ir virsdamas išgrudau langą, ir jei nebutų buvę tankus lango rėmai, tai bučiau atsiduręs lauke, už sienos sniego pusny. Bet ant laimės susilaikiau. Pasijutęs tokioj nelaimėj, sprukau už pečiaus ir palindau po lova. Mama pradėjo bartis. Tuoj pasišaukė tėvą. Eik, sako, žiurėk, ką vaikas padarė. Dabar visi sušalsim. Sakiau, kad nupirk lementorių ir tegu mokinasi, negu kad čia suolais karstosi. Ir matai, kokia dar iškadą padarė! Aš apimtas baimės, dar giliau po lova palindau, ir tikrai jaučiausi kad man ramumas užtikrintas. Tėvas tik klausė: — o kodel tu Juozuk taip padarei? — Aš tylėjau nieko neatsakydamas.

Tėvas tuoj susirado lentos galą, ir pradėjo langa taisyti. Kada tėvas pabaigė darbą, ir išėjo laukan, o mama tuom tarpu virtuvėj bulves tarkavo. Na, ir aš pasijutau jau esas laisvėj: maniau, kad jau viskas užbaigtas. Ir aš vėl pradėjau drąsiai mažą kedutę po aslą stumdyti. Bet čia mane ištiko nelaimė... Prasiveria duris, pamačiau įeinant tėtę su rykšte. Aš pamatęs tą reginį, supratau, kad jau čia bus kas tokio nepaprasto, pradėjau atgal trauktis prie pečiaus. Tėtis rusčiai sušuko:— "aš tau parodysiu, tu latre! Ar tai šitaip išdykauti?" ir paėmęs mane už sprando, pasiguldė ant suolelio galo, ir dabar jau nebepamenu kiek jis man priskaitė; tik atsimenu, kad motina mane atėmė, labai garkščiojantį iš tėvo, ir pasodino pas pečių. O kai pradėjau atsigauti, tai tiek supratau, kad motina barėsi ant tėvo, kam jis taip labai vaiką muša.

Viskas tuoj praslinko, ir rytojaus dieną jau buvau viską pamiršęs, ir vėl savo rolę lošiau kaip gerai įsilavinęs artistas. Tik mama kartais primindavo, sakydama: "Juozuk, pamaži, ba kaip tėtis ateis, tai ir vėl gausi "beržinės košės".

Aš tai išgirdęs, labai nusigazdavau, ir kokį laiką budavau ramus. Svajodavau kaip isigelbėjus nuo "beržinės košės". Bet ir vėl pamiršdavo, ir taip tęsėsi mano jaunučio dienos, tik nežinau kaip ilgai...

Vieną šventadienį jau visai apyvakarėj, aš laukiu pareinant tėtės iš bažnyčios, tikėjausi gal ką tėtis parneš lauktuvių, nors netankiai, bet vis kai kada jis ką tai parnešdavo, todel turėjau vilties ir šį kartą. Pritemus, pareina ir tėtis. Mama tuom tarpu tvarte gyvulius šėre, tai buvo vakarienės laikas. Parėjo tėtis į gryčią. Aš kaip visada paprateęs, pribėgau prie tėtės, pabučiavau jam ranką, ir tykau mažu ką gausiu. Paprastai, jei tėtis nieko neparnešdavo, tai tuoj ir pasakydavo, sako, "vaikeli, nieko šiandien negavau, Na, gerai, aš tau kitą kartą tikrai ką parnešiu". Taip ir laukdavau kitą kartą. Bet šį kartą tėtis tyli, ir aš tyliu. Nepoilgo, tėtis pradėjo kraustyti kišenius, ir išima ką tokio man nematyto. Aš tėmiju, bet bunant prietemoj, neišmatau gerai, tačiau gerai žinau, kad tai bus lauktuvės.

Tėtis pratarė: — "na, Juozuk, še lauktuvių". — Aš greitai pribėgau prie tėtės. Tėtis man padavė kokią tai raudoną, gražiai margintą knygelę. Aš greitai paėmęs, pabučiavau ranką, ir nežinojau ką aš gavau, ir iš džiaugsmo paklausiau tėtės: kas čia tėte? — "Tai vaike, lementorius". — Aš pasijutau nusigandęs, neramus, ir tik akis įsmeigęs žiurėjau į lementorių, ir atsiminiau mamos žodžius, kad gausiu kartu ir "beržinės košės", kai lementorių turėsiu, ir tuoj prisiminė man lango išmušimas, ir ta "beržinė koše". Aš pradėjau verkti, tėtis tuom tarpu batus avėsi. Mama įėjus į gryčią, pastebėjo manę verkiantį. — Na, ko tu dabar verki, o gal kad tėtis nieko neparnešė?... Cit, neverk, kitą sykį parneš. — Tėvas supratęs kame dalykas, ėmė linksmai juoktis, sako — parnešiau, parnešiau. — Mama pastebėjo mano rankoj už nugaros laikančioj lementorių ir klausia: — O kas čia? ką turi?... — Aš graudžiai kuknodamas pasakiau, le-le-mentorių.

Mama pradėjo juoktis ir klausinėti, kodel aš verkiąs lementorių gavęs. Sako, išmoksi skaityti, tada busi geras vaikas, visi vaikai moka skaityti. O aš vis graudžiai, tykiai kuknojau. Mama mane ramino ir visaip gyrė, bet aš jai sakau, kad lementoriaus nenoriu, todel, kad gausiu "beržinės košės". — Tėtis pradėjo juoktis ir paaiškino man, jei aš gerai mokysiuos, tai negausiu "beržinės košės". — Aš tai išgirdęs nusiraminau. Kai mama užžiebė knatinę lempą, aš lementorių prisinešęs prie stalo pradėjau vartyti ir gėrėtis jo gražumu; kaip jo lapai visokiais juodais ir riestais taškeliais išmargyti. Mama pradėjo rengti stalą vakarienei: atnešė garuojančių kopustų, didelį dubnį, ir kašę šutintų bulvių su lupynomis, o tuom tarpu tėtis paėmė iš manęs lementorių, ir pakišo po lubų balkiu.

Rytojaus dieną aš apie lementorių greitai pamiršau, nes jis man po kojų nesipainiojo, o pabalkė buvo per augštai, todel ir lakosi vakas užmiršta.

Nepamenu kaip ilgai tas mano laikotarpis tęsėsi, ir kaip ilgai aš su lementorium nesimačiau, tik pamenu, kad mama su tėte kalbėjosi apie vyturiuką, ir jo šventę. Sako, — Sušals nabagėlis, tiek daug sniego yra ir šalta. Kaip dabar suprantu, tai buvo Šv. Kazimiero šventė. Tik, tiek pamenu, kad tėtė klausė mamos — katras eisime į bažnyčią? — Mama atsakė nesijaučianti gerai ir neketinanti eiti. Tuom tarpu tėtė apsirengęs išėjo. Aš likęs su mama, ir su mažąja sesute, kuri dviem metais jaunesnė už mane, linksmai žaidėva šiltoj gryčioj ant purvinų grindų, kurias mama ką tik buvo peršlavus. Ir vėl pradėjau tęst tą savo rolę, tik jau neilgai.

Vieną gražią dieną, aš žaidžiau su savo mažąja sesute, ir įsismaginęs, mažąją sesutę nuverčiau nuo suolo ant galvos, kuri smarkiai susimušus, pradėjo verkt. Tuom tarpu ateina tėtis į gryčią, ir randa visą "tragediją". Mama mane bara, o sesutė verkia; gumbas kai bulvė pasidarė ant mano sesutės kaktos kampo. Aš sėdžiu pas pečių kaip nekaltas, bet pamatęs tėtę tikrai nusigandau. Tėtė išklausęs visą dalyką, paėmė pantį nuo sienos, tą syk aš supratau, kad ir vėl papuoliau. Norėjau lysti po lova, bet mane tėtė greitai sugriebė, ir kelis pančius man atskaitė; tik žinau, kad nebuvo taip baisųs kaip "beržinė košė"! Tuoj mane pasodino prie stalo, paėmė mano užmirštą lementorių, surado žasies sparnos plunksną, ir pradėjo rodyti man raides, pratardamas, kad gana išdykauti, jau turi mokyti. Na ir pradėjo: A, B, C, D, ir taip toliaus. Nors iškarto tas man nelabai patiko, bet išėjimo geresnio nebuvo, ir turėjau nustoti verkęs, nes tėtė to pareikalavo. Ir davė įsakymą neužsigulti ant lementoriaus ir raides nešbadyti, nes esą už tai gausi "beržinės košės". Aš matydamas, kad jau čia man butinai reikia kitą rolę lošti. Mama nors ir labai mane mylėjo, bet ir ji liepė mokytis, ir tėtei nėsant gryčioj, mama parodydavo ką aš nesupratau.

Praslinkus kelioms dienoms, man pradėjo geriau sektis, ir aš pasijutau, kad jau ėsu pirmo pradinio skyriaus mokinys, nes visą Abėcėlę pažinau, ir gerai skaičiau, ir lementorius jau manęs nenugazdino. Nors pagyrimą nuo tėvų gavau, bet be jokio atsiprašymo turėjau žengti totlyn, į gilumą lementoriaus lapų, o kada neužilgo baigiau lementorių, tai tėtė jau mane buvo pradėjęs mokyti iš maldaknygės...

Vieną sekmadienį po pietų, atėjo koksai man nepažįstamas žmogus, tėtės draugas, ir juodu kalbėjosi kokiais tai savo reikalais. Nepažįstamasis prašnekino manę ir pradėjo klausinėti ar jau mokinuosi skaityti, ir kaip sekasi. Aš neturėdamas pilnai drąsos mažai ką atsakiau. Tėtė tuoj pasakė, kad aš gerai mokinuosi, ir kad jau lementorių baigiau, ir esą, jau mišių maldas pradėsiu mokyti. Nepažystamasis, matyt daugiau buvo apsipažinęs su mokslu negu mano paties mokytojas — tėtė, ir geriau suprato apie mano pirmos klasės mokslą. Todel jis ir patarė tėtei kokios knygos yra tinkamesnės pradžios mokslui. Apleisdamas namus, nepažystamasis pažadėjo atnešti tinkamą pradžios mokslui knygą, ir taip visas reikalas užsibaigė.

(Bus daugiau)

AMERIKOS LIETUVIO SPAUSTUVĖJE ATLIEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS

JUOKAI

— Tai ką, geri alų? Juk, rodos esi grynas blaivininkas?

— Taip, bet paskutinius tris mėnesius nemokėjau nario mokesčio...

— Kada gi pagaliau tamsta grąžinsi man skolą?

— Sakiau gi: kaip tik mano dėdė grįš iš Amerikos.

— Jau treti metai, kaip tamsta v's tą pat kalbi. Nustojau ir tikėti į tą tamstos dėdę!

— Netiki?! Štai laiškas, kurį vos tik vakar gavau.

— Šitaip! Ir ką gi dėdė rašo? Kada grįš?

— Rašo, kad grįš, kaip tik prisiųsiu pinigų kelionei...

— Kaip vadini šitą savo kanarėlę?

— Vargonininkas.

— Vargonininkas? Kodėl?

— Už tai, kad daug ėda ir prastai gieda.

— Na, kaip šiandien musų naujojo paciento širdis?—Klausia gydytojas dežuruojančios gailestingos seselės.

— Puikiausia, pone daktare, jau porą kartą prisipažino man meilėje.

AUKA

— Gaspadoriau, o kur kumpis, kurį žadėjai man paaukoti dar Kalėdoms?

— Tikrai žadėjau, bet ką bedarysiu, jei mano kiaulė ėmė ir pagijo.

PAS DAKTARĄ

— Dabar tylėkite, aš jus išklausysiu.

— Jeigu aš tylėsiu, tai kaipgi išklausysite mane, ponas daktare.

SAPNAS

— Ką reiškia, jeigu kas susapnuoja esąs turtingas, turis daug pinigų ir t.t.

— Tai reiškia didelį nusivylimą pabundant.

SKELBIMAI

Nr. 1.

Aš, Jonas Tamsa, paieškau savo žmonos, Noriu žinoti kaip toli nuo manęs jinai pabėgo. Jei netoli, tai aš bėgsiu toliau...

Nr. 2.

Jauna našlė vedybų tikslu ieško vyro, kuris turi buti abstinentas, nes jei abu gersim, nebus kam rupintis šeima.

NURAMINO

— Ak, ponas daktare, mirti aš nebijau. Bet bijau gyva palaidota buti.

— O, gerbiamoji ponia, mano pacientams to nereikia bijoti.

TIKRAI GERA PRIEŽASTIS VERKTI

— Vaikeli, ko tu verki? — klausė moteris verkiantį vaiką.

— Kad tėvas pavadino motiną kalakute.

— Na, tai kas čia blogo?

— O motina pavadino tėvą asilu.

— Juk ir tame nieko blogo nėra.

— Taip? Tai kas gi pagaliau aš esu?...

DIDYSIS LIETUVIŠKAS SAPNININKAS

JAU GATAVAS. Visi knygynai, knygų krautuvės bei pavieniai siųskite užsakymus tuojau.

Didysis Lietuviškas Sapninin-kas yra papuoštas šimtais paveikslų. Savyje talpina 150 didelio formato puslapių, kuriuose aiškiai išguldo ir atspėja kiekvieną nors ir nepaprasčiausią sapną. Prie Sapnininko eina dar ir kiti Laimės Spėjimo Aprašymai.

Sapnininko kaina ..... 75c. Užsisakant daugiau egzempliorų duodame nuošimtį. Pinigus siųskite Money Order arba doleriais.

Amerikos Lietuvis

14 Vernon St.—Worcestery

Vietos žinios

Lietuva Gyvuose Paveiksluose

Pereitą sekmadienį ir pirmadienį Worcesterio lietuviai turėjo progą pamatyt Lietuvą gyvuose paveiksluose. Paveikslai buvo rodomi Lietuvių Ukėsų Kliubo salėje, 12 Vernon gatvės. Paveikslus rodė žymus Lietuvių veikėjas hartfordietis čia gimęs jaunuolis Juozas Januškevičius, prigelbstint Amerikos Lietuviui.

Parengimas pilnai pavyko. Per abu vakaru žmonių buvo prisirinkę tiek daug, kad svetainėj vietos nebuvo kur prisėst, todel daug šeimynų, atvažiavusių iš kitų miestų turėjo grįžt atgal. Vakaro vedėju buvo Antanas Janušionis ir pats filmininkas Juozas Januškevičius, kuris susirinkusiai publikai Lietuvos filmavimo reikalus paaiškino žodžiu. Antanas Janušionis kaipo vienas iš vietos lietuvių veikėjų prakalbėjo į publiką, pranešdamas jai, kad laike pertraukų galima įsigyt Dariaus-Girėno paveikslus po 25 centus vieną, ir kad surinkti už paveikslus pinigai eis Dariaus-Girėno paminklo pastatymui. Rodos, kad paveikslų pritruko, bet jų dar yra kiek likę Amerikos Lietuvio knygyne (14 Vernon gatvės), ir jei kas dar neturi, tepasiskubino juos įsigyt.

Rodomi Lietuvos paveikslai worcesteriečiams patiko. Per abu vakaru buvo rodomi skirtingi paveikslai, tiktai išskiriant Dariaus-Girėno laidotuves ir kai kuriuos kitus, svarbesnius paveikslus, kurie buvo pakartoti per abu vakaru. Juozas Januškevičius paveikslų turi tiek prisifilmavęs, kad negalėjo pabaigt jų rodyt per abu vakaru.

Suprantama, kad kai kuriems jie ir galėjo nepatikti, bet tikriems lietuviams jie labai patiko, kadangi turėjo progos už mažą įžangos tikietą pamatyt visą Lietuvą: Lietuvos prezidentą Smetoną, skautus, ypatingai lietuvaitės skautės neapsakomai pasirodė gyvos; Vilniaus našlaičių prieglaudą, merginų gimnaziją ir lietuvių universitetą Vilniuje, kur mokinasi šimtai lietuvių jaunuolų. Lietuvos puikios arkitekturos bažnyčios, Vytauto Didžiojo universitetas Kaune, ministeriai, valdininkai ir darbininkai, žodžiu, visa Lietuva buvo matoma. Ypatingai Dariaus-Girėno laidotuvės darė gilaus ir graudingo įspudžio, kur dalyvauja apie 100 tukstančių lietuvių iš visos Lietuvos.

Matantiems šiuos įspudingus vaizdus, prisiminė musų gimtinės Lietuvos kompeliai, kur mes gimėm ir augom, kur rusų žandarų buvom persekiojami ir tremiami Sibiran. Bet dabartinėn nepriklausomon Lietuvon musų broliai ir sesutės gyvena kitaip: jie patys tvarkosi savo valstybės ribose kaip jiems patinka. Šiandien šimtai tukstančių Lietuvos jaunuolių lanko lietuviškas mokyklas, tukstančiai lietuvių lanko gimnazijas ir universitetą, kas reiškia, netrukus mes matysim kaip Lietuvos valdininką taip ir paprastą darbininką ar ukininką su savo šakos diplomu — su apšvietos laipsniu. Juk tik apšvieta tegalės išblaškyt Lietuvos tamsybės ukanas, kurios dar yra užsilikę iš Rusijos caro laikų.

Dabar Lietuva jau tikrai atsistato: turi savo angliakasyklas — durpinčias; turi savo aukso kasyklas, tik tas auksas yra žalias iš derlingų Lietuvos laukų; turi savo bekono, cukraus pabrikus, audinyčias, popieros pabrikas ir veik viską patys sau pasigabina; turi gelžkelius, Klaipėdos uostą, ir atgavus Vilnių, lietuviai bus pilnai patenkinti. Jiems nereikia nė vokiečių, lenkų ar bolševikų, kad juos valdytų, jie jau moka patys savim valdytis ir dar pavyzdingiau už savo kaimynus. Lietuvos lietuviai stovi savo vietoj ir dirba naudingą darbą visai savo tautai. Tik gaila, kad pas mus amerikiečius truksta tos sąvokos, o jos truksta daugiausiai tai pas bolševikuojančius lietuvius fanatikus, kurie netik nenori jos matyt, bet ir girdėt. Kad ir į šiuos naturalius Lietuvos paveikslus mažai kas iš bolševikuojančių lietuvių kreipę domę kad juos pamatyt ir persitikrint Lietuvos realiu gyvenimu; jie nelyginant kaip šiksnosparniai, paslaptomis stengėsi dasigaut į salę, kad nereiktų įžangos tikieto užsimokėt. Mat jų nusistatymu yra, kad kenkt kiekvienam kulturišam lietuvių tautos darbui.

Garbė Juozui Januškevičiui už jo tokį sugabumą Lietuvos filmavime. Tose Lietuvos gyvų paveikslų filmose į porą vakarų gali netik pamatyt visą Lietuvą, bet ir susipažint su jos gyvenimo butim: su perteklingu ir vargingu gyvenimu. Lietuvos lietuviams reikalinga amerikiečių pagelba jų ukio atstatymui, o su ukio atstatymu bus galima ir Lietuvos ubagams suteikt tinkamos prieglaudos, kurie tik gėdą daro Lietuvos valstybei jos nesugebėjime tinkamai aprupint savo paliegusių piliečių.

Nors žmonių ir daugybė buvo, bet į nedidelę svetainę neperdaugiausiai jų sutilpo. Apmokėjus svetainės, spaudos ir kitas mažmožių lėšas, pelno liko apie 90 dolerių. Filmų rodyme darbavosi abu Januškevičiai — tėvas su sunum. Prieš išvažiuojant Hartfordan, paklausiau jaunuolio, apie sekančią jo kelionę į Lietuvą. Jis pasakė, kad sekančiais metais ketina vėl vykt Lietuvon, kad ten nufilmavus dar iki šiol nenufilmuotas vietas, tik pasižada daugiau jas supopuliarizuot, ir daugiau prižiurėt, kad filmos išeitų tikrai profesionališkai. Mat, šios filmos nors ir pavyko, tačiau, dalis jų gavo kokiu nors budu drėgnumo ir sugadino kalbą, del kurios priežasties, turėjo daug filmų iškirpt.

Am. Liet. Reporteris

Viešas padėkos žodis

Iš priežasties mano vyro Juozo Beržinsko sunkios ligos, daug geros širdies žmonių aplankė musų namus ir suramino ligonį ir jo šeimyną. Todel, reiškiu padėkos žodį kun. V. Puidokui, kun. S. Vembrei, ponams Katinams, Grigams, Marcinkams, Budams, Grigarauskams ir visiems, kurie atjautė musų šeimyną sunkioje valandoje.

Marijona Beržinskienė,
682 Cambridge St.

Metinis "Clambake"

Lietuvių Ukėsų Kliubo metinis "Clambake" įvyks sekmadieny, lapkričio 5-tą, 1-mą valandą po pietų. Šioji puota įvyks Lietuvių Ukėsų Kliubo vasarnamy "Bungalow", 12 Davis Way. Šioji puota yra vien tik kliubo nariams. Rengėjai

Pramoga Pas J. Pigagą

Kortavimo vakaras įvyks trečiadienio vakare, lapkričio 8-tą, pas Juozą Pigagą, 14 Harlem st. Šį parengimą rengia Juozas Pigaga, Ignas Pigaga ir Mykolas Nedzveckas Aušros Vartų parapijos naudai. Visi worcesteriečiai kviečiami atsilankyt ir atsivest savo draugus. Rengėjai

Šokiai ir Metinis Balius

Šv. Vardo pašalpinės draugija rengia savo metinį balių lapkričio ketvirtą, šeštadienio vakare, 7:30 valandą. Kaip pereitus kelius metus taip ir šįmet balius įvyks Lietuvių Ukėsų Kliubo svetainėje. Muziką išpildys gerai žinomas Jonas Dirvelis su jo pagelbininkais. Bus galima šokti kaip tik kas moka ir dar bus įvairių kitų pasilinksminimų. Įžanga labai pigi ir muzika labai smagi. Visi nariai, worcesterio ir iš apylinkių lietuviai kviečiami atsilankyt. Rengėjai

Hi-Test Range &

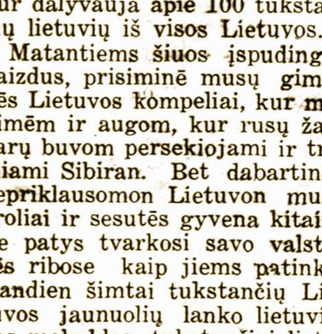

Millbury St. Coal & Ice
COMPANY
Tel. Dial 2-7387 — Dial 3-3631
Visokios Rušies Angliai
NAUJOS ANGLIJOS KOKSAI IR MĖLYNIEJI ANGLIAI, MUSŲ SPECIALIŠKUMAS
Aukštos Rušies Aliejus Pečiams ir Kurui
JONAS KIELA
441 Millbury St., Worcester, Mass.

EKSTRA

LIETUVIAI LAIMĖJO BYLĄ SU BOLŠEVIKAIS

Spalio 31-mą dieną "Amerikos Lietuvio" Redakcija gavo "Special" laišką nuo SLA. advokato F. J. Bagočiaus, kuriame prašoma pranešt Susivienijimo Lietuviu Amerikos nariams, kad Susivienijimas galutinai išlošė bylą su Worcesterio bolševikais, kurie dar 1930 metuose suskaldė SLA. 57-tą kuopą ir nusinešė jos turtą. Negelbėjo jiems nė faktas, kad pasisamdė geriausią advokatų firmą Worcestery, nė tos firmos kongresmano prestižas, nė kito tos firmos asmens — vietinio teisėjo įtekmė; Aukščiausias Massachusetts valstijos teismas nuteisė ir pripažino, kad bolševikai turi Susivienijimui pilną atskaitą iš viso turto išduot.

Dabar klausimas kokią atskaitą bolševikai turės išduot? Ant kiek mums yra žinoma, tai jie pirmiausia turės grąžint viešąjį Susivienijimo knygyną su virš 3000 egzempliorių įvairaus turinio ir kalbų knygų. Paskui knygyno rakandai ir visa kas SLA 57 kuopai priklauso. O priklauso daug kas: Pirmiausia tai kuopos iždas, kurį tuo laiku buvęs 57-tos kuopos finansų raštininkas J. Šalaviejus ir iždininkas Norvaiša atsisakė Susivienijimo turtą grąžint, kurį ir šiandien belaiko savo kišeniuose, jei dar iki šioliai bolševikiškam Susivienijimui neatidavė. Taipgi visas kuopos knygas ir t.t. Dabar teismą laimėjus tukstančius dolerių ir dar su nuošimčiais turės bolševikai grąžint atgal savo savininkui —Susivienijmui Lietuvių Amerikoje. Kas galėjo įsivaizdint, kad gauja Maskvos agentų, ateitų ir pagrobtų lietuvių darbininkų sutaupytą turtą, suskaldytų jų organizacijė? Bet tai faktas. Taip čia pas mus įvyko demokratiškoje šalyje. Ir delto savo turto teko 3 metus po teismus tąsytis, advokatams mokėt, vargint tukstančius SLA. narių su visokiais raportais ir t.t. Todel dabar gavę gerą lekciją, turėsim apsižiurėt ką renkam į savo organizacijų valdybas, kad išvengus tokių niekšysčių, kokias šiandien mums iškirto Maskvos agentai — lietuviai.

Bolševikai pralošę teismą beabejonės turės ilr teismo lėšas padengt. Rodos jie jau virš poros tukstančių dol. iškaulino iš lietuvių bylos vedimui, bet pralošus teismą vargiai jiems besiseks tai padaryt. Teismo išlaidas kas nors turės padengt, arba jei ne, tai teismas žino kas su tokiais ponais reikia daryt.

Dabar veikiausiai Šalaviejams, Staliulioniams ir kompanijai dreba kinkos, nes nežino kas jų laukia. Vietos bolševikai nuo 1930 metų 36-me Susivienijimo Čikagos seime buvo pasvirę Bimbos pusėn ir ką Maskvos agentai įsakė, tą jie čią ir darė: suskaldė didžiausią Susivienijimo kuopą, o bolševikišką, vadinamą "Darbininkų Susivienijimo" kuopą pastatė po tuo pačiu, 57-tos kp. numeriu su tikslu, kad tikrojo Susivienijmo narius prigavus ir iš jų iškolektavus savon kuopon pinigus. Jie per akis melavo vietos lietuviams, kad buk jie teismą laimėjo. Jų organas "Laisvė" kartkartėmis šaukė, kad bimbistai teismą laimėjo, nors to teismo laimėjimo ir nebuvo. Dabar visi mato tą Worcesterio bolševikų provokaciją, del kurios geri ir teisingi lietuviai darbininkai nustojo savo pašelpos, nustojo savo pinigų ką per ilgus metus Susivienijimui mokėjo. Nustojo pomirtinės, del ko likusiems našlaičiams tenka badmiriaut. Tai visi dėka bolševikų pasidarbavimui ir jų kompromitacijai, del kurios šimtai buvusių Susivienijimo narų jau neteko savo narystės, o su narystės netekimu žlugo viskas.

Dabar jau visi worcesteriečiai sužinos bolševikiškas šelmystes; sužinos, kad tilpusios bolševikiškoje spaudoje žinios apie teismo laimėjimą su advokatu Bagočium buvo niekas daugiau kaip tiktai melas, kad tuo melu suvedžiotus lietuvius dar ir ant toliau palaikius savo žabangose. Bet šiandien jau visi žinom, kad teismą su bolševikais laimėjo lietuviai. Kur šiandien dėsis tie melagiai? — Jiems bus perankšta tarpe suviltų lietuvių.

SLA. 57-ta kuopa ant kurios bolševikai šunius korė ir ją suskaldė, šiandien jau ji atsigavo ir gyvuoja su 300 narių skaičium. Ši bolševikiškas susivienijimas dar nė čarterio neturi, kad galėtų legališkai prirašinėt narius su narinėmis mokestimis.

Nauja Lietuvių Krautuvė
— ATIDARO —
Jonas D. Kerbelis ir Kompanija
Su Pilnu Pasirinkimu
VIRTUVĖMS IR SALIONAMS PEČIAI SU ALIEJAUS ĮTAISYMAIS
Majestic, Philco ir RCA Victor Radio
Elektriniai Šaldytuvai
Visoki Namų Rakandai už Žemiausias Kainas. Prašome Atsilankyt.
Užtikrintas Sąžiningas Patarnavimas
Atidarymas įvyks spalių 27-tą dieną, 1933 m.
8 PENN AVE. (Kampas Waverly St.) WORCESTER, MASS.

Sekančiame Amerikos Lietuvy numery tilps daugiau žinių apie teismo procedurą. Tėmykit.

Labdaringos Dr-jos Veikimas

Pereitą penktadienį mėnesiniame susirinkime nariai skaitlingai atsilankė, nes norėjo išgirsti trijų mėnesių atskaitą. Pasirodo, kad nuosavybė davė penkis šimtus dolerių pelno. Kaikurie sakydavo, kad negali užsilaikyti, o žiurėk per trumpą laiką surinkta gera pinigų suma.

Buvo išduotas ligonių lankytojų raportas. Pranešta, jog Elzbieta Geležienė buvo automobilio užgauta ant Main gatvės, Gėlių Dienoje, jai berenkant aukas Labdarybės Draugijai. Ji rimtai sužeista guli Šv. Vincento ligoninėje. Pirmininkas prašė visų, kad ją nariai atlankytų.

Gėlių dienoje išviso surinkta $674.54, gi užmokėjus už gėles ir dėžes $110., liko draugijai suviršus $500. Pirmininkas išreiškė padėką visiems, kurie darbavosi laike Gėlių Dienos ir kurie prisidėjo su aukomis, ypač abiejų parapijų kunigams, kurie suteikė gausias aukas. Sekantieji rinkėjai surinko daugiausia aukų: Marytė Tamošiunaitė, $27.-07; Agota Lukoševičienė, $26.-55; Marytė Blaveckaitė, $25.00; Ona Žiurinskienė, $21.44; M. Anušauskienė, $19.82; Petras Alavošius $16.77; Marijona Svikliutė $12.00; Marijona Karsokiutė, $10.09; Elzbieta Augunas, $10.02; K. Klimkaitis, $10.-00. Sekmadienį, spalio 29-tą, visiem darbuotojam buvo suteikta dovanos už pasidarbavimą. Kun. A. Petraitis suteikė dovanas.

Labdaringa Draugija rengia vakarienę lapkričio 12-tą dieną. Po vakarienės įvyks šokiai, kuriems grajis didelė orkestra. Bus paskutinis šių metų pasilinksminimas. Visi kviečiami atsilankyti. Narys

Proga Mokytis Anglų Kalbą

Viešas Mokyklos Departamentas išnaujo atidarys pamokas po pietų moterims, kurios nori mokytis anglų kalbos, sekančiose dienose: Ledge gatvės mokykloj, spalių 31-mą dieną; Vernon Kalno Sodo name, lapkričio 1-mą dieną; Belmont gatvės mokyklą, lapkričio 2-trą dieną; Classical aukštesnėje mokykloje lapkričio 6-tą; Bloomingdale mokykloj, lapkričio 7-tą. Yra svarbu, kad tie, kurie nori klausytis pamokų, imtų dalyvumą nuo pat atidarymo dienos. Pamokos yra už dyką.

Catherine A. McHugh,
Direktorė

Demokratų Kliubo Pranešimas

Demokratų kliubo valdyba išrinkta sekanti: pirmininkas Juozas K. Žemaitis; 1 vice-pirmininkas, Vincas Griška; 2 vice-pirmininkas, Kastantinas Pronskaitis; finansų raštiinkas Petras Milius; protokolo raštininkas, Jonas Lukoševičius; iždo globėjai, Vincas Parulis ir Petras Milius; durų sargas Jonas Kulbokas; korespondentas, Vaclas K. Barysas.

Šiuomi pranešam visiems šio kliubo nariams, kad kitas viešas susirinkimas įvyks lapkričio 9-tą dieną, 7-tą valandą vakare, 3A Providence gatvės.

Demokratų Kliubo prakalbos įvyks Šv. Kazimiero bažnytinėje svetainėje, lygiai 3:30 valandą po pietų, sekmadienį, lapkričio 5-tą. Kalbės majoras John C. Mahoney ir visi demokratų partijos kandidatai. Visi kviečiami atsilankyti.

Korespondentas V. K. B.

Šv. Jurgio Dr-jos Mėnesinis Susirinkimas

Svarbus Šv. Jurgio draugijos mėnesinis susirinkimas įvyks šeštadienio vakare, lapkričio 4-tą, 7-tą valandą vakare, Lietuvių Ukėsų Kliubo žemutinėje svetainėje. Šitas susirinkimas yra svarbus todel, kad jaunieji nuo 18 iki 21 metų galės prisirašyti nemokėdami įstojimo mokesčių, tik mokėdami mėnesines. Tiktai vieno mėnesio laikas teliko naudotis šiąja gera proga.

Šv. Jurgio draugija smarkiai darbuojasi ir rengia šokius, kurie įvyks lapkričio 11-tą, 1933 metais. Jau daug tikietų yra išplatinta ir tikimasi, kad kaip visados taip ir šįmet bus visi pilnai užganėdinti.

Visi nariai atsilankykite į mėnesinį susirinkimą, nes yra daug svarbių draugijos reikalų aptarti ir prisirengti prie metinio susirinkmo, kurs įvyks Gruodžo mėnesy. A. V. D.

Mirė Pranas Tumosa

Pranas Tumosa, kurs pereitą savaitę apsirgo eidamas į darbą, mirė penktadienį, miesto ligoninėje. Jisai buvo 52 metų ir senas worcesterietis. Jisai palieka savo žmoną Marijoną Tumosienę ir vieną dukterį Marijoną Mačinskienę iš San Diego, Californijos.

Laidotuvės įvyko pirmadienio po pietų iš namų, 340 Harding gatvės. Buvo atstovai iš Lietuvos Sunų ir Dukterų Draugijos. Pranas Tumosa ypač pasižymėjo teatro vaidinimuose ir neatsisakė niekam lošt, kad ir sunkiausias roles. Karstą nešė Kastantas Šimkonis, Jonas Galiackas, Nikodemas Kudarauskas, Stasys Bakanauskas, Motiejus Staliulionis ir Antanas Bernota. Palaidotas "Vilties" kapinėse.

Lietuvaitė Madų Parade

Spalio 24-tą dieną, naujoje miesto auditorijoj įvyko madų paradas, kurį surengė šio miesto didieji drabužių krautuvių savininkai, bendrai su Worcesterio Skelbimo Kliubu. Parengimas tęsėsi nuo 8:30 valandos iki 1 valandai iš ryto. Buvo paradas Worcesterio miesto gražuolių, kurios parodė vėliausios mados drabužius. Tarp gražuolių buvo ir lietuvaitė Magdalena Rita Lekeckiutė. Vietinė anglų spauda plačiai aprašė apie lietuvaitę Magdaleną Lekeckiutę su pagyrimo žodžiais. Panelė Lekeckiutė yra L.R.K.S.A. 41-mos kuopos narė ir yra "Barbara's Beauty Shop" vedėja, 88 Front gatvės. Reporteris

Dideli Šokiai

Naujas jaunų Lietuvių Vyrų kliubas, Y. M. L. C., rengia šokius, trečiadienio vakare, lapkričio 8-tą, Lietuvių Kliubo svetainėje, 12 Vernon gatvės. Užkviečiam visus atsilankyti, nes bus labai puikus šokiai. Muzika susidės iš vėliausių lietuviškų šokių ir "džiazo".

Kliubo Komitetas

Ant Randos
KAMBARIAI DAVIENAMS
Yra trys—puikiai įrengti del pavienių žmonių kambariai su šiluma ir valgiu ar be. Randa pigi. Kreipkitės pas Joną Puodžiuną, 253 Millbury gatvės. Bile kada.

EKSTRA
PARSIDUODA $850.000 vertės PIANAS už $150.00.; mokant ant syk, bus duodama nuolaida. Pianą galima grajyt dvejopai. Kreipkitės tuojau —

SUGRYŽUS PRIE DARBO YRA LENGVA TAUPYT
Jei senos skolos užmokėtos ir dabartiniai reikalai aprupinti. Leiskite mums duot jums pinigus, lengvomis sąlygomis, pradėti išnaujo. Ženotos poros su pastoviomis įneigomis visuomet palankiai priimami paskolų reikale.
NEW METHOD LOANS
Leidimas 210
544 Main gatvės — Tel. 5-3181

Ben. Mendelsohn
ADVOKATAS
390 Main St. Room 931-932
Worcester, Mass.
Tel. 5-3865 Res. 2-4233

DR. TESSMER
DENTISTAS
kambarys 206 — 306 Main St.
Telefonas 3-7365
Viršuj Iver Johnson's Sportininkų Daiktų Krautuvės

Galandam Piautuvus, Peilius ir Žirkles
ECONOMY REPAIR SHOP
KALVIAI
Musų Speciališkumas Tai Raktai, Įvairiom Spynom ir Automobiliam
SULEIDŽIAM GELEŽIS
Kam. Lamartine ir Harding g-vių
Tel. 3-9294, Worcester

MESSIER'S DINER
Pabandykit Pas Mus Sykį Pavalgyt ir Pasisvečiuot Naujai Įrengtuose Budelėse.
49 Millbury Gatvės

ALUS
Vokiški Alųs ir Vynai
Cullen & Co.
Tel. Dial 4-7578
Gatavai Surišta Išsinešt
22 MADISON

Parsiduoda Pianas
Pigus — Geras — Tinkamas Vaikams mokytis — Kartu ir gausit piano lekcijas. Kreipkitės —
J. VINICKAS
4 Penn Avenue — Worcester, Mass.

Jurgis A. Arenta
(Lietuvis Automobilistas)
5 Carpenter St. — Worcester
Užlaiko automobilius del Vestuvių, Krikštynų ir Laidotuvių. Nuveža ir parveža į farmų Gužynes, Piknikus ir į kitus miestus. Patarnauja dienoj ir nakty už prieinamiausią kainą.
Tel. Dial 4-3923

Namas su Žeme ant Pardavimo
Parsiduoda vienas akras žemės, 5 ruimų namas, šiluma, šviesa, vanduo. 15 minutų eit prie Spencer Wire Mills, Wright Wire ir kitų audinyčių. Parduoda už skolą. Kaina tik $750. J. Burokas, 164 Washington Street, Worcester, Mass. (42—44)

Lietuvis Blekorius
Turi įsitaisęs visokias mašinas ir gali bile blėtės darbą padaryt arba sucinuot stogams šonines, padaryt vamzdžiams gventus įleist, prakiurusius daiktus užnitavot bei naujus padaryt. Darbą gvarantuoja jo ilgų metų patyrimas. Kreipkitės —
Klimas Česnulevičius
13 Whitney St.—Worcester, Mass.

Parsiduoda
ANGLYS — ALIEJUS — MALKOS
Priimam užsakymus ir Pristatom į Namus
JONAS ČIRVINSKAS
340 Harding St., Worcester, Mass.

MOTIEJUS A. ČIVINSKAS
Vienintėlis Lietuvių Graborius Worcestery
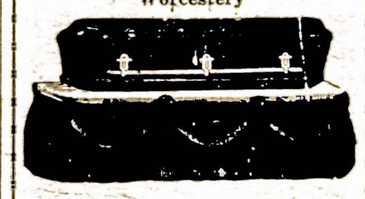
Patarnauju laidotuvėm ir išrandavoju automobilius įvairiems reikalams už prieinamiausią kainą. O 25 myliu atstumė nuo Worcesterio, susisiekimo reikaluose, patarnauju už dyką. Kreipkitės— Tel. 5-5898
340 HARDING STREET